

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

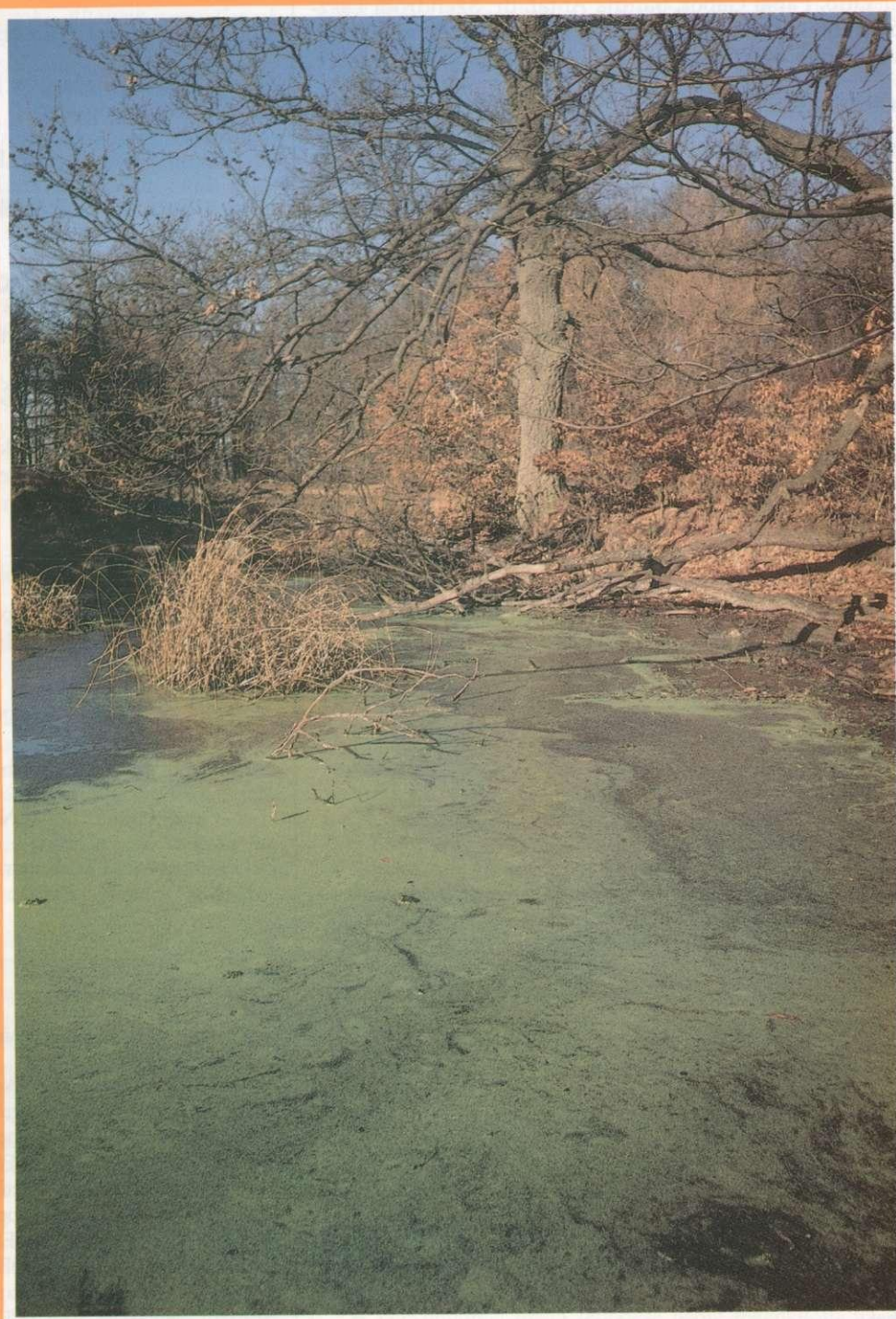
Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1998.

DECEMBER

XXXIII. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata

CXXXIII. évfolyam 12. szám
(december)

A Szerkesztőbizottság tagjai: Apatóczy István, dr. Balázs István, dr. Bartha Dénes, Gencsi Zoltán, dr. Góbbölös Antal, Kertész József, Kovács Gábor, Mizik András, Pintér Ottó, Pápai Gábor, Sántha Antal, dr. Szendrői László, dr. Szikra Dezső, a bizottság elnöke, dr. Szodfridt István, Varga Béla, Vaski László

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Kiadó: Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó: Dr. Szikra Dezső

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-715-255

Nyomdai munkák: Csathó és Társa
Nyomdaipari Kft.
Eger

Felelős vezető: Csathó Emil

A kézirat lezárva: 1998. november 27.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti: az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.) Megjelenik havonta.

A címlaphoz: Tél előtt
Fotó: Pápai Gábor

A hátsó borítón: 125 éves az erdészeti szakoktatás
Ásotthalmon
Fotó: Andrési Pál

Cikkeink a szerzők személyes véleményét tükrözik, amely nem feltétlenül azonos a szerkesztőség véleményével. A felkérés nélkül beküldött kéziratokat és fotókat a szerkesztőség lehetőség szerint gondozza és közli.

A szerzői honoráriumok kifizetésével kapcsolatos rendelkezések miatt felhívjuk szerzőink figyelmét, hogy a cikk, fotó, grafika stb. megjelenését követően szíveskedjenek a szerkesztőséggel a nevüket, lakcímüket, születési dátumukat, adószámukat (azonosítójelüket), és a nyugdíjasoknál a törzsszámot is közölni.

A beérkezett adatok alapján kötött felhasználási szerződést követően negyedévenként utaljuk ki a honoráriumokat.

A fentiek 1997. januártól érvényesek!

TARTALOM

ERDÉSZETI POLITIKA

Dr. Somkuti Elemér: Helyreigazító jellegű észrevételek	361
Dr. Erdős László: Néhány gondolat a sík vidéki erdőgazdálkodás jövőképeiről	361
Az ISO 9002-ről	363
Gólya János: Mennyit érnek a magyar fakitermelők?	364
Dr. Viharos Zsolt: Az 1998. évi központi erdősítési közmunkaprogram	366

ERDÉSZETI KUTATÁS

Fehér Sándor – Magyar Lajos: Egy elfelejtett fafaj: a törökmogyoró	367
--	-----

AZ ÉV FÁJA

Fritsch Ottó: A vadkörték méhészeti jelentősége	369
---	-----

ERDŐKERÜLŐBEN

Pro Silva Hungariae, Ember az Erdőért Emlékérem	370
Pápai Gábor: Erdészeti gépkereskedelem – másképpen	371
Andrésiné dr. Ambrus Ildikó: 115 éves az erdészeti szakoktatás Ásotthalmon	372
Erdőművelési és fahasználati szakosztályülés Erdők hete – 1998	377
Pápai Gábor: Az óriások földjén (Búcsú Sziklai Oszkártól)	380
Dr. Szikra Dezső: A szabadok országában (7)	381
Október 6-ról emlékeztünk Nyíri erdőben	382
EGYESÜLETI HÍREK	383

CONTENTS

Fehér-Magyar: Turkish hazel (Corylus colurna)	367
---	-----

INHALT

Fehér-Magyar: Die Baumhasel (Corylus colurna)	367
---	-----

E havi számunk szerzői:

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó ig.	Ásotthalom	
Erdős László	erdőmérnök	Budapest
Fehér Sándor	Soproni Egy.	Sopron
Fritsch Ottó	ÁESZ	Budapest
Garamszegi István	erdőmérnök	Eger
Gólya János	Soproni Egy.	Sopron
Magyar Lajos	ÁESZ	Kecskemét
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Somkuti Elemér	Soproni Egy.	Sopron
Szebeni László	NEFAG Rt.	Szolnok
Szikra Dezső	Duna Ip.NP.	Budapest
Viharos Zsolt	BEFAG Rt.	Keszthely

DR. SOMKUTI ELEMÉR

Helyreigazító jellegű észrevételek**Dr. Madas Andrásnak, az Erdészeti Lapok 1998. évi július-augusztusi lapszámában megjelent, „Természetközeli erdők megteremtésének egyes feltételei” című cikkében közreadott statisztikáról**

Figyelemmel arra, hogy dr. Madas András dolgozata, az MTA Erdészeti Bizottságának a hazai erdőgazdálkodás megújításával és a harmadik évezredre, az Európai Unióba való zavartalan becsatlakozásra irányuló feladatokat is közelről érinti, szükséges észrevételezni, hogy a *Halász Aladár: A magyar erdőszet 70 éve számokban 1920–1990* című könyvből kölcsönzött táblázatos statisztikai adatok – *általunk ismeretlen okból* – elferdítve kerültek lekölzésre. Feltűnt ugyanis, hogy az adatok azt a képtelen helyzetet valószínűsítik, mintha a sarjerdő-gazdálkodás visszaszorítására az elmúlt fél évszázad ideje alatt semmi se történt volna.

Szakmai kérdésekben tájékozott szaktársaink előtt jól ismert, hogy az 1040/1954. sz. kormányrendelet volt az elindítója a többségében sarjerdők alkotta, ún. *rontott erdők átalakítása*, megszüntetése elindításának. Az erdőfelújítási egységek pl. az éger-, a hazayár-, az akácfelújításra vonatkozóan ismerik el, nevesített formában, a sarjaztatásos felújítást és nem minden fafajunkra korlátozás nélkül. Ennek volt köszönhető, hogy az adottságok alapján hozzánk hasonló, többségi lombos erdőkkel gazdálkodó Franciaország, 1 ha-ra eső éves fahoza-mát több mint kétszeresen meghaladó országos eredményt tudunk felmutatni. Franciaországban ugyanis 10 millió ha-nak 3,5 millió kiserdőbirtokos földművelő tulajdonosa van és a sarjerdő-gazdálkodás általános gyakorlat. Nagy kár, hogy a közelmúltban hozott erdőtervényünk a sarjerdő-gazdálkodás korlátozását feloldotta, a döntés jogát a tulajdonos kezébe adta.

A *Halász-féle* táblázat helyesen a következő:

	Erdőfelújítás 1000 ha/...				
	Természetes			Mesterséges	Együtt
	mag	sarj	együtt		
1961-1965.	16,6	6,1	22,7	49,2	71,9
1966-1970.			14,3	58,5	72,8
1971-1975.	10,1	12,5	22,6	54,1	76,7
1976-1980.	11,4	22,1	33,5	57,7	91,2
1981-1985.	10,0	25,0	35,0	64,5	99,6
1986-1990.	8,5	31,0	39,5	80,9	120,4

A két táblázat összehasonlításával megállapítható volt, hogy az *Erdészeti Lapok*ban közreadott táblázatban a *sarj* és a *mesterséges* rubrikák felcserélődtek. A közel 40 éven át jellemző, magcsemetével eszközölt többségi erdőfelújítás első kivétel, így azután, a sarjaztatás mérőszámaként kapott helyet a táblázatban és tüntetett fel torz, nem valóságos képet az elmúlt rendszer erdőgazdálkodásának egyik döntően jellemző tevékenységéről.

A természetközeli erdők megteremtése is csak úgy lehetséges, ha többségében jó növekedést mutató, nem kizárható, szelektált szaporítóanyaggal létesített szálerdőket tartunk fenn, amelyek a különböző környezetet ért károsítást is képesek ellenállni nagy vitalitást mutató szervezeti felépítésük folytán.

Néhány gondolat a sík vidéki erdőgazdálkodás jövőképeről**„Visszaszorulóban a természetes erdők”**

(Magyar Nemzet, 1998. augusztus 18.)

Az utóbbi években sorozatosan jelentek meg az erdészeti fajajpolitikát bíráló, illetve a gyorsan növő fajok – akác, nemes nyárak és fenyő – térhódítását elmarasztaló írárok. Ezekre vonatkozó válasszal vagy magyarázatokkal eddig még nem találkoztam, ezért mint földtulajdonnal rendelkező személy (potenciális erdőtelepítő) és a nyárfatermesztéssel hosszabb ideje foglalkozó szakember néhány gondolattal kívánok csatlakozni az eddig egyoldalú vitához.

A hivatkozott írás *Haraszthy László* úrnak, a Természetvédelmi Világalap magyarországi képviselő igazgatójának megállapításait ismerteti. Lényegileg a környezet- és természetvédők ismert álláspontját közli, a biológiai sokféleség védelme érdekében az új telepítéseknél és az erdőfelújításoknál csak az őshonos fajok telepítéstét tartja jónak. Ugyan 1996-ban a kifogásolt fajokot még jónak tartotta a szántóművelésből kikerülő földeken. (Magyar Mezőgazdaság, Erdőgazdaság és Faipar, Melléklet). Haraszthy úr maga is tisztában van állítása akadályaival és az egymásnak ellentmondó érdekekkel.

Mindenekelőtt a cikkben közölt néhány téves állítást kell kiigazítanom. Az akácot nem az 1870-es, hanem az 1710-es években hozták be hazánkba. Kezdetben parkokban és fasorokban, a katonai erődítések fásításához, majd 1815-ben már a homokfásításoknál is használták.

Nem helytálló az a megállapítása sem, hogy „föleli a talajt, végtelenen károsítva legnagyobb nemzeti kincsünket”.

Az akác pillangós növény, a gyökérgumóiban található nitrogénkötő baktériumok növelik a talaj nitrogéntartalmát. Erről *gróf Forgách*, aki a Nyírségben gazdálkodott a következőket írja: „...már a 15-20 éves akácerdő is annyira megjavítja a legsoványabb homoktalajt is, hogy az 6-8 éven át szinte bácskai terméseket ad” (Erdészeti Lapok, 1939. 10. sz.).

Vadas, a neves erdészeti kutató, az alábbiakat írja az akácról: „...Európának egyetlen országában sem tenyészik olyan szépen és jól, mint minálunk, sehol akkora területet nem foglalt és nem is foglalhat el, mint hazánkban és sehol sem forrt úgy össze a nép lelkiületével, mint a magyaréval, méltán nevezhetjük az akácot magyar fának”.

A világ napjainkban kezdi felfedezni az akác kiváló tulajdonságait és sokféle felhasználási lehetőségeit, elsősorban a trópusifa-imporkorlátozás miatt.

Nyugat-Európában a légszennyezésből és viharkárokból származó katasztrófák rehabilitációjára látszik alkalmasnak a talaj- és klímaadottságokhoz jól alkalmazkodó agresszív faj. Hollandiában és a tengerparti államokban partvédelmi berendezésekhez máris jelentős mértékben alkalmazzák.

A Dél-afrikai Köztársaságban és Chilében a szőlőtőkék előállítására indítottak kísérleti telepítéseket. Ezekhez mind az akácmagot, mind a faanyagot hazánk szolgáltatta.

A fatechnológia újabb fejlődése pedig megnyitotta az utat az akác bútortipari felhasználása előtt is. A szárítás, gőzölés,

festés, továbbá a táblásítás és tömbösítés útján Olaszországban és Szlovéniában szériában állítják elő a tetszetős és keresett bútorelemeket. Az kétségtelen, hogy ehhez méretes és jó minőségű faanyag szükséges. Mivel akácerdeink nagyobb része sarj eredetű, ezért a hazai erdészet ilyen anyagot csak kis mennyiségben tud még piacra vinni.

Szólni kell az akácnak a hazai méztermelésben betöltött óriási jelentőségéről is. Az akác kutatáshoz és -nemesítéshez a legnagyobb segítséget éppen a méhészek adták.

Ugyancsak meg kell említeni, hogy a hazai energiahordozók struktúrájának akár környezetvédelmi, akár gazdaságossági szempontok szerinti átalakításánál – mint biomassza-termelés – az akác a legkedvezőbb lehetőségeket kínálja.

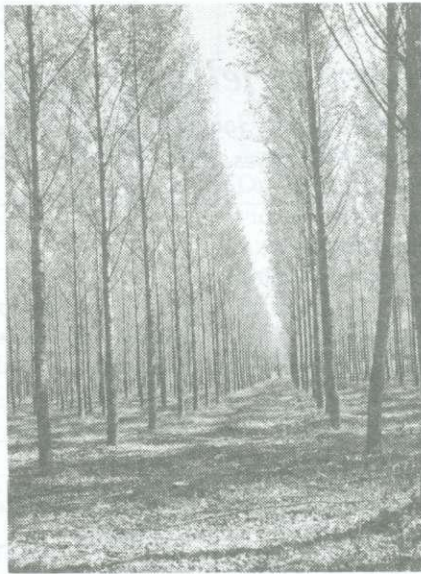
A fentiekből látható, hogy az erdészet és a gazdaság nem az akác visszaszorításában érdekel, hanem egy korszerűbb és áru-termelő szemléletű, méretes és minőségi faanyagot szolgáltató akác termesztésének minél előbbi bevezetésében.

A nemes nyárasok területére vonatkozó 180 000 ha adat ugyancsak téves. Az Állami Erdőrendezési Szolgálat 1996-ban ebből mindössze 116 500 ha-t tart nyilván. Ismereteim szerint sohasem haladta meg a 130 000 ha-t. Ezeknek a nyárasoknak csak kisebb része, mintegy 20%-a áll a kifogásolt ártéri ligeterdők helyén. A vízügyi hatóságok ugyanis nem engedélyezték a belső hullámtéri fásításokat. A nagyobbik hányad a volt állami gazdaságokban és a tsz-ekben a mezőgazdasági határtermőhelyeken (cellulóznyár) létesült.

Ami a nyárasok és fenyőtelepítések hozadékát illeti – annak ellenére, hogy a mezőgazdaság az 1960-70-es években erre a célra csak a leggyengébb minőségű földeket engedte át –, ez tette lehetővé a farost- és forgácsipar megteremtését, a hazai papír-, cellulóziparban az említett időszakban a nyárfa felhasználását, a láda- és raklapgyártásban pedig az import fenyő helyettesítését. A Jugoszláv-Magyar Cellulózipari Kooperáció hosszú időre nyújtott kedvező piacot a vékony méretű nyárfaanyag számára. Összességében tehát az erdőgazdálkodás belterjes fejlődése, de elsősorban a gyorsan növő fajok telepítése tette lehetővé, hogy az ország az 1980-as évek közepétől – a papír- és cellulózipari termékeket figyelmen kívül hagyva – fedezni tudja faszükségletét.

Az erdőgazdálkodás helyzetét nagyban befolyásolja majd az EU csatlakozás kapcsán a mezőgazdaság várható szerkezetátalakítása. A 400-500 ezer ha-ra becsült sík vidéki szántó- és ültetvényterület, továbbá a 400 ezer ha-t kitevő (17% feletti) lejtős és erodált terület művelése már a rendszerváltást megelőzően is veszteséget hozott.

A korábbi támogatási rendszer azonban a veszteséget kiegyenlítette. A globális integráció és kereskedelmi liberalizáció ezen földek extenzív és rentábilisabb hasznosítását előbb-utóbb kikényszeríti. Az élelmiszerexport látványos bővülésre csak néhány terméknél számíthat, hiszen az EU 1,5 millió ha szántót folyamatosan pihen-tet. A kivonásra kerülő földek hasznosítá-

**4 AK értékű homoktalajon álló kilenc-
ves „Pannónia” nyárállomány, Nyírlu-
gos. Vágásforduló: 14 év. Átlagnövedék:
20 m³/ha/év, értékben azonos 3,5-4 t ét-
kezési búzával.**

hozott „Antalya Deklaráció” D.12. pontja ilyen indíttatásból hívja fel a figyelmet a gyorsan növő fajokkal létesített ültetvények felkarolására. Az Európa Tanács idevágó parlamenti előterjesztése ugyancsak támogatónak foglal állást az agro-erdészeti fejlesztési programokat illetően.

Egy 2-3 évtizedre szóló nagy ütemű erdőtelepítés elsősorban a vidéki foglalkoztatás és vidékfejlesztés terén hozna kedvező változásokat, mert az erdőtelepítésekre többnyire az elmaradt térségekben kerül sor. A későbbiekben megnövekedett fakitermelések pedig lehetővé teszik egy korszerű fafeldolgozó ipar kiépítését és a magasabb készültességű termékek exportját.

A fa, fatermékek exportja jelenleg is jelentős, 1996-ban 287 M USD-t ért el, ez az összes kivitel 2,2%-át, az agráriumból származónak pedig 12,1%-át teszi ki. (Forrás: FM FAGOSZ 1997.) Megjegyzendő itt, hogy a fatermékek exportjánál a devizakitermelési mutató rendkívül kedvező, az USD nominál érték 50-80%-a között mozog.

Szólni kell itt az erdőtelepítések kapcsán előálló, ún. immateriális javakról, így a levegő- és víztisztaság megőrzéséről, a különböző védelmi funkciókról, üdülési, pihenési lehetőségekről, melyek mind az emberi környezet megóvását, javulását szolgálják.

Fenti gondolatok és javaslatok azt a célt szolgálták, hogy a közvéleményben felkeltse a figyelmet az erdőgazdálkodásnak kevésbé ismert oldala és az agrárpolitikával való szoros összefüggései iránt. Gazdasági felemelkedés és fejlődés csak akkor várható, ha a termőföld minden egyes hektárját ésszerűen műveljük és hasznosítjuk.

A fagazdaságnak – erdőgazdálkodás, fafeldolgozás, fakereskedelem – jelenleg is nagy tartalékai vannak, a jövőben pedig a gazdaság egyik húzó ágazatává is fejlődhet. A gazdaságpolitika feladata ennek a felismerése és kiaknázása.

Kép és szöveg: Dr. Erdős László

**6-7 AK értékű homoktalajon álló hetedik
éves akácültetvény, Mikebuda (a cikkíró
tulajdon). Vágásforduló: 20-24 év. Át-
lagnövedék: 16-18 m³/ha/év, értékben
azonos 3,5-4 t étkezési búzával.**

Meddig él egy fa?

Erdei történet

Hazai erdőinket szinte állandó támadások érik. Vandálok pusztítják a fákat, sokan ideális személerakó helynek vélik. A rendteremtéshez kevés az erdősz. Valóban vigasztalan jövő várna erdőnkre? A Nagykunsági Erdőgazdaságban másképpen vélekednek.

Európában elsőként vezette be saját ágazatában az ISO 9002 szerinti minőségbiztosítási rendszert a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt. (NEFAG). Szebeni László vezérigazgatót a két évvel ezelőtti lépés indokairól kérdeztük.

A részvénytársaság vezetője elmondta, hogy jelenleg 33 ezer hektárnyi erdőt kezel a cég Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megyében. Ezzel a hazai erdőgazdaságok között csupán az ötödikek – hátról. A viszonylag kis méretű NEFAG ezért a minőség javítására törekedett, s mint utóbb kiderült, az így elért javulás költségeik csökkenésével is együtt járt. Utólag tehát elmondható, hogy megérté

az alkalmazkodás a szigorú nemzetközi követelményekhez: a jobb minőséget végső soron amúgy is a piacnak kell elismernie.

A piac egyre fontosabb tényező az erdőgazdaságok számára, hiszen ma már nem csupán állami területeket kezelnek. Különösen érvényes ez a NEFAG-ra, amely kis területét magántulajdonban lévő parcellákkal szeretné kiegészíteni. (Az Alföldön egyébként is csupán 5 százalékos az erdőterületek aránya.) A kárpótlási törvény révén számos helyen gazdaságtalan, irracionális tulajdonszerkezet jött létre, s a földjükből megélni képtelen gazdáknak is jól jöhet, ha valaki vállalja, hogy más célokra hasznosítja birtokukat. Ilyen cél lehet például az erdőtelepítés, a fakitermelés és az ehhez kapcsolódó szolgáltatások.

A NEFAG arra törekszik, hogy partnereit, vásárlóit, vagy éppen a földjüket rendelkezésére bocsátó gazdákat minő-

ségbiztosítási rendszerével megnyerje. Hogy a vevőközpontú ISO-bevezetés mennyire sikerült, azt rangos elismerés is bizonyítja: az 1988-ban alapított IIASA-Shiba díjat közel egy esztendője a minőségbiztosítás világhírű szakértőjétől, Shiba professzortól vehette át Szebeni László. Az erdőgazdaság vezetője elmondta azt is: már most gondolkodnak azon, hogy a minőségbiztosítási rendszer bevezetésén túl – vagyis azon felül, hogy előre megtervezett és folyamatosan ellenőrzött módon végzik szolgáltatásaikat, faipari és erdőtelepítési munkájukat – a jövőben még nagyobb szerepet szánnak a környezetvédelemnek.

A NEFAG közvetlen célja tehát az, hogy minél előbb bevezesse az ISO 14 000-es szabványt, amely elsősorban a környezet védelméhez nyújt hasznosítható modelleket. Az erdőgazdaság tökebevonási és technikai ismeretszerzési törekvéseit pedig az mutatja leginkább, hogy a részvénytársaság Brüsszelben 100 százalékos tulajdonában lévő leányvállalatot alapított EURO-NEFAG Tervezésfejlesztési Kft. néven.

Sz.I.M.

Dilemmám a minőségbiztosítással

A Magyar Hírlap 1998. szeptember 28-i számának 12. oldalán „Meddig él egy fa?” címmel rövid tájékoztatást adtunk a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt. által bevezetett minőségbiztosítási rendszerről. A szövegekörnyezet a laikus olvasóban akár azt a hamis képzetet is keltheti, hogy ezek után az erdő őrzéséről, a csemete szakszerű elültetéséről, az erdő neveléséről is az ISO 9002 gondoskodik.

Mégpedig nem is akárhogyan, hiszen a cég vezérigazgatója nemrégiben vehette át a világhírű Shiba professzortól az általa alapított IIASA-Shiba díjat.

Többször átolvasva az említett cikket, rá kellett döbennem, hogy bizony a minőségbiztosítás területén magam is laikus vagyok, és – több kollégámmal e témáról folytatott beszélgetés után – arra is, hogy az erdészek közül nem egyedül.

Éppen ezért úgy vélem, különösen hasznos lenne, ha egy a NEFAG Rt.-nél dolgozó, hozzáértő szakember az Erdészeti Lapokban részletesebben kifejtene e minőségbiztosítási rendszer erdőgazdálkodás számára nyújtott előnyeit, netalán költségeit.

E nélkül a hasonló cikkeket olvasva, többen továbbra is hitetlenkedve csóváljuk majd a fejünket, ha olyanokat olvasunk, hogy: „...az így elért javulás a költségek csökkentésével is együtt járt”, vagy „A NEFAG arra törekszik, hogy partnereit, vásárlóit, vagy éppen a földjüket rendelkezésre bocsátó gazdákat minőségbiztosítási rendszerével megnyerje”, valamint „A NEFAG közvetlen célja tehát az, hogy minél előbb bevezesse az ISO 14 000-es szabványt, mely elsősorban a környezet védelméhez nyújt hasznosítható modelleket”.

Rádásul pedig, ha a fejszováláshoz némi rosszmájúság is társul, úgy vélekedhetünk, hogy ez a Shiba professzor zseniális koponya, aki a minőségbiztosításért (melyről nem tudom, hogy az esetleg mégiscsak becsapott partner hivatkozhat-e rá?) besöpört dollármilliók jövedékéből még díjat is alapít, melyet a befizetők között oszt szét.

Kár, hogy nem nekünk (nekem) jutott eszünkbe.

Garamszegi István

Mea culpa

Először az újságíróktól kérek elnézést, eddig őket okoltam ugyanis a média pesszimista hangvételéért.

Úgy gondoltam, csupán az eladhatóság, a pénzbevétel fokozása érdekében foglalkoznak szalagcímek, vezércikkek, címloldalak öldrökléssel, katasztrófákkal, csalással, sikkasztással és hasonlóval, amit „vesz” a nép. Egyik megyei lapunkat főszerkesztő cimborámnál többször berzenkedtem emiatt. Úgy véltem, a jó hírek, a követendő példák optimistává teszik az embereket, segítik a társadalmi haladást.

Szerinte pedig ehhez én nem értek, még senki sem „elmélkedett” a gázolajszókitókról, a sikkasztó brókerekről, a nyereségvágyból öldröklőkről, a robbantató maffiákról írt cikkek kapcsán. Másodszer pedig mindazoktól kérek elnézést, akiket megzavartam újszerű, eleinte még idegennek tűnő ötleteimmel.

Pedig a minőségbiztosítási rendszer nagyszerű dolog, mert filozófiája is az: Egy termék vagy szolgáltatás minősége nem lehet jobb, mint az azt előállító folyamaté, szervezeté.

Tehát nem a terméket vagy a szolgáltatást kell menet közben válogatni, javítani, módosítani vagy utólag kicserélni, hanem olyan garanciákat kell beépíteni az azt előállító folyamatba, ami biztosítja az előírt minőséget. Az „egyből jót” gyártani mindig olcsóbb (a rontott erdőre is igaz!), mint a selejtet kiválogatni, javítani, kicserélni stb.

Az ISO 9002 tehát nem gondoskodik semmiről (nagy kár érte, hogy nem tudja ő sem függetleníteni magát az emberi butaságtól), hanem egy olyan vezetési technika, ami segít a versenyképesség elérésében, megőrzésében.

Nemcsak cégek, hanem iskolák, önkormányzatok, minisztériumok (de szép is lenne!), sőt kórházak is működhetnek így (igaz a rosszmájúságot nem csak hagyományos terápiával, de még minőségbiztosítási rendszerrel sem lehet gyógyítani).

Arról nem is merek már szólni, hogy Shiba professzor nem a vagyongyűjtésnek, hanem a minőségfejlesztésnek szentelte életét. Így hát a díjat a nem létező dollármillióiból sem ő fizeti, hanem a hazai minőségfejlesztést finanszírozó szaktárca (nem baj, ha néha az erdőtlő azért még látjuk a fát is).

Szebeni László

Mennyit érnek a magyar fakitermelők? **Beszámoló a XXIII. Nemzetközi Fakitermelő Versenyről** (Gólya János, Soproni Egyetem Erdőhasználati Tanszék)

A fakitermelők XXIII. világversenyét 1998. május 18-24. között Ausztria rendezte Gmunden, St. Georgen és Ried helyszíneken.

Előzmények

A Magyar Fakitermelő válogatott minden eddiginél kedvezőbb szponzori ajánlatot kapott az Andreas Stihl Kft.-től, így szinte gondtalanul készülhetett a versenyre.

A csapat körüli teendőket a Fakitermelési Munkakultúra Alapítvány végezte.

A februári válogató edzésre 27 fő kapott meghívót, 11-en éltek a lehetőséggel.

A XXIII. Nemzetközi Fakitermelő Versenyen minden eddiginél több (28) ország fakitermelői vettek részt.

Eredmények

Döntés:

31. Kozák András Magyarország 609 pont	92,7%
32. Kormos Gyula Magyarország 608 pont	92,5%
38. Tóth József Magyarország 603 pont	91,8%

Gallyazás:

58. Kozák András Magyarország 336 pont	77,4%
66. Tóth József Magyarország 284 pont	65,4%
67. Kormos Gyula Magyarország 284 pont	65,4%

Szerelés:

26. Kozák András Magyarország 96 pont	82,8%
40. Tóth József Magyarország 89 pont	76,7%
62. Kormos Gyula Magyarország 73 pont	62,9%

Kombinált darabolás:

58. Kozák András Magyarország 144 pont	74,2%
66. Kormos Gyula Magyarország 113 pont	58,2%
74. Tóth József Magyarország 92 pont	47,4%

Lánckímélő darabolás:

32. Kozák András Magyarország 180 pont	81,1%
77. Kormos Gyula Magyarország 71 pont	32,0%

Egyéni összetett verseny:

35. Kozák András Magyarország 1365 pont	87,6%
56. Tóth József Magyarország 1283 pont	82,4%
64. Kormos Gyula Magyarország 1149 pont	73,8%

Csapatverseny:

18. Magyarország 3797 pont (1996-ban 8.; 1995-ben 13.; 1994-ben 8.; 1993-ban 11. és 1991-ben 7. helyezést ért el)	
---	--

Értékelés

Ausztriában ideálisnak bizonyultak a feltételek. A csapateredmény szempontjából azt szoktuk mondani, hogy – mivel az elérhető max. pontszám a döntésnél 660 pont – három 600 feletti ponteredménnyel már nyugodt lehet a csapat. A mi versenyzőink a mezőny első harmadában, egymáshoz időben elég közel döntöttek, és az elért pontszámaik (609, 608 és 603) megnyugtatóan hatottak a csapatvezetésre. Örömmünk akkor szállt el, amikor estére kiderült, hogy a 80 fős mezőnyből 38-an döntöttek 600 pont felett!

A szerelés, kombinált darabolás és lánckímélő darabolás versenyszámok bonyolításánál felhőszakadás zavarta meg a menetrendet. Versenyzőink közül ekkor már csak Kozák András darabolásai voltak hátra, de semmiképpen nem mondható, hogy az átvonuló eső befolyásolta volna magát a versenyzést.

A darabolásoknál megint elképesztően gyermeketeg szarvashibákkal nehezítették meg dolgukat a versenyzőink.

A gallyazás, amely szintén nem tekinthető „magyar” számnak, egészen szokatlan volt számunkra, mert természetes lucfenyő-törzsekbe befűrt, esztergált bükk seprűnyelek képezték a gallyakat.

A magyar csapat eredménye – a biztató kezdet után – végül tehát nagyon harmatosra sikeredett, és nehezen minősíthető, különösen, ha arra gondolunk, hogy az 1993-as svájci versenyen elért 11. helyezés után már mélypontról beszélünk.

Szinte minden „fontos” ország megelőzött minket, és a 18. helyezés erősen felejthető egy olyan múltú ország esetében, mint Magyarország. Mert Magyarország volt az egész versenysorozat elindítója, az egyetlen olyan ország, amely eddig minden versenyen részt vett, és amely – a mostani gyászos eredményt is beszámítva – még mindig az ötödik legeredményesebb az eddigi versenyeken megjelent 38 nemzet között.

Ismét megállapítható tehát, hogy az igen fontos döntési számban viszonylag jók vagyunk. A szerelésünk ugyan átlagosan gyenge, de ez láthatóan nem jelent nagy hátrányt a verseny összességét tekintve. A kombinált darabolásban szintén van tennivalónk, de nem tragikus a helyzet. A lánckímélő darabolásnál világosan kitűnik, milyen fontos a padlózás elkerülése.

A legnagyobb veszteséget a gallyazásnál szenvedtük el, amit pedig az utóbbi 10 évben – főleg a skandinávok nyomására – igen fontos versenyszámmá léptettek elő.

A cseres-tölgyesben vagy hazai nyárasban dolgozó fakitermelőink pedig lucfenyő vagy seprűnyelekkal teletűzdelt fatörzs gallyazását csakis az edzéseken tudják gyakorolni, ha megteremtjük ehhez a feltételeket.

Az eredmények eléréséhez azonban pénz is kell.

A hollandok példája irányadó lehet számunkra, hiszen Hollandia sem tartozik a magas erdőszültségű országok közé, a rendszeres hazai versenyszervezésekkel (pézt!) azonban fel tudtak hozni olyan embereket, akikkel pl. az azóta megrendezett müncheni Interforst erdészeti kiállításon a látogatók úgy fényképeztethették magukat, mint az autóversenyzőkkel vagy a futballszárokkal.

A címbeli kérdésre tehát jelenleg az a válasz, hogy nemzetközi összehasonlításban egyre kevesebbet érnek a magyar fakitermelők. Szeretnénk azonban remélni, hogy vannak olyan szakemberek Magyarországon, akik ezzel nem értenek egyet, és meg akarják mutatni, hogy a magyar fakitermelők a jövőben többre is képesek. Várjuk őket!

A legközelebbi Nemzetközi Fakitermelő Versenyt Norvégia rendezti 2000-ben.

**E lapszám megjelenését a „PRO
 RENOVANDA CULTURA HUNGARIAE
 ALAPÍTVÁNY Műszaki és
 Természettudományi Kultúráért”
 Szakalapítványa támogatta.**

50 éves az MTESZ

Örökség és haladás címen jubileumi kongresszust tartott az MTESZ. A rendezvényt *Bihari István*, az OMFB Tanács elnöke nyitotta meg. *Mosonyi Emil* akadémikus, az első elnök köszöntötte a jelenlévőket. *Havass Miklós*, az MTESZ elnöke „A műszaki kultúra és a tudományos fejlődés a XXI. század magyar társadalmáért” címen tartott előadását követte *Németh József*, az MTESZ Tudomány és Technikatörténeti Bizottságának alelnöke „Műszaki-természettudományi egyesületek és társaságok Magyarországon. Az MTESZ egyesületei az alakulástól napjainkig” témájú előadása.

Örömmel láttuk a kitüntetettek között *Kádár Zoltán* erdőmérnököt, aki MTESZ-díjat kapott.

KÁDÁR ZOLTÁN (szül. 1943.) okl. erdőmérnök, okl. építési gazd. szakmérnök (az ÉTE tagja). Az Egyesületnek, illetve a Szolnoki Csoportnak 1975 óta tagja. 1990-ig a helyi csoport titkára, azóta a csoport elnöke. 1982-ben és 1992-ben a szolnoki regionális elnökségi üléseket szervezte, több szakmai konferenciát is szervezett. 1994-től az Egyesület alelnöke. Nagy szerepe van az egyesületi arculat formálásában. Több esetben részt vett az egyesület eseti bizottságainak munkájában, legutóbb az Alapszabálymódosító Bizottságban fejtett ki igen komoly munkát.

Jelen volt és hozzászólt *Pokorny Zoltán* miniszter és *Glatz Ferenc*, az MTA elnöke. *Farkas Róza* és *Szakály Ágnes* cimbalomművészek műsora színesítette az emlékülést. Irányításával hozták létre a szilágyi Erdei iskolát, mely Dél-Dunántúl első – erdőszeti kezelésben lévő – ilyen létesítménye.

Az erdőszeti szakoktatásban tevékenyen részt vesz. Az MTESZ somogy megyei Szervezetének 1994 óta elnöke. A tagszervezetek vezetésével jó kapcsolatot tart fenn, kezdeményezte és aktívan közreműködött olyan egyesületek újraindításában, amelyek évek óta szüneteltették az egyesületi munkát.

1990 óta az MTESZ Ellenőrző Bizottság tagja. 1987 óta igazságügyi építész szakértő.

A jubileumi emlékermet kapott 19 fő között örömmel olvastuk **BÓNA JÓZSEF** erdőmérnök, a SEFAG Rt. vezérigazgatójának a nevét, aki kitüntetését mint az MTESZ Somogy megyei szervezetének elnöke kapta. Irányításával hozták létre a szilágyi Erdei iskolát, mely Dél-Dunántúl első – erdőszeti kezelésben lévő – ilyen létesítménye.

Az erdőszeti szakoktatásban tevékenyen részt vesz. Az MTESZ Somogy megyei Szervezetének 1994 óta elnöke. A tagszervezetek vezetésével jó kapcsolatot tart fenn, kezdeményezte és aktívan közreműködött olyan egyesületek újraindításában, amelyek évek óta szüneteltették az egyesületi munkát.

Az elődök útján – 1848-1948-1998

A magyar műszakiak és természettudósok a világ élvonalában

Az MTESZ jubileumi kiállítása

A kiállítás négy fő vonulatban mutatja be az elmúlt századok jeles magyar műszaki és természettudós alakjait. Az első rész bemutatja a nagy magyar alkotókat a XIX. század és a XX. század folyamán. Így gróf Széchenyi Istvántól Jendrassik Györgyig számos feltaláló kap helyet. A kiállítás második része az 1848/49-es szabadságharcban is részt vett magyar műszakiakról, természettudósokról szól, akik a múlt században megalakult egyes tudományos egyesületek alapítói vagy résztvevői voltak. A harmadik témakör a magyar származású, már meghalt Nobel-díjasokat mutatja be. A negyedik témakör az 1945 utáni, a mai alkotókról, az MTESZ-ben is dolgozókról szól.

A kiállítás első részében látható „a legnagyobb magyar”, gróf Széchenyi István munkásságát szemléltető tabló. Petzval Józsefről, a világ első, fényerős portré-objektívének felfedezőjéről is megemlékezünk. Majd a Ganz vállalatot világcéggé fejlesztő Mechwart András következik. A kiállítás első része a továbbiakban Puskás Tivadarral, Eötvös Loránddal, Csonka Jánossal, Bánki Donáttal, a transzformátort feltaláló hármassal, Déri-Bláthy-Zipernowsky munkáival, Kandó Kálmánnal, Kármán Tóddal, Bródy Imrével, Jendrassik Györggyel, Szilárd Leóval és Neumann Jánossal foglalkozik.

A dinamót 1861-ben feltaláló Jedlik Ányost az 1848-49-es hazafias magatartása miatt, a szabadságharc bukása után nehezen igazolták. A kéregöntés európai bevezetőjét, Ganz Ábrahámot 1849 végén a hadbíróság hat hetes felfüggesztett elzárásra ítélte. Időközben Bugát Pál 1841-ben megalakította a Természettudományi Társulatot. Szerelmey Miklós

litográfus-mérnök volt a Kossuth-bankó készítője 1848-49-ben. Irinyi Jánost 1848-ban Kossuth Lajos kinevezte az általi lőporgyárak főfelügyelőjének. Zsigmondy Vilmos bányamérnök volt a resicai vas- és acélmű üzemének irányítója a szabadságharc alatt, ahol lőszert és fegyvereket gyártottak. Than Károly szülővárosában Óbecsén beállt „tüzérianak”. A harmadik részben a magyar származású Nobel-díjasok következnek: Lénárd Fülöp, Bárány Róbert, Zsigmondy Richard, Szentgyörgyi Albert, Hevessy György, Békésy György, Wigner Jenő és Gábor Dénes. A negyedik részben Michalich Győzörről, Pattantyús-Á. Gézáról, Bay Zoltánról, Gillemot Lászlórról és másokról számol be a kiállítás.

Gajdos Gusztáv

A cimbalom

A cimbalom – Ázsiából származó hangszer, egész Keleten a mai napig népi hangszerként ismert, asztalra tehető kis instrument. Európába a középkorban jutott el, arab közvetítéssel. Magyarországon a török hódoltság alatt ismert, török zenészek játszottak rajta. Virágzásnak a múlt század második felében indult, mikor is Schunda Vencel József hangszergyáros megnagyobbította hangterjedelmét, pedállal, lábakkal látta el. A verbunkos zene kedvelt hangszerévé vált, és az új formájú hangszer alkalmassá lett minden műfajú zene eljátszására. A kor zenészerzői egymás után fedezték fel, Igor Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Kurtág György, Stockhausen és a ma élő magyar és számos külföldi szerzők sokasága írt műveket cimbalomra.

Az 1998. évi központi erdősítési közmunkaprogram rövid értékelése

Az OEE Elnöksége részére a Szociális és Családügyi Minisztérium előzetes értékelő anyagot juttatott el, amelynek alapján az ún. „közmunkaprogram” röviden értékelhető:

1. A közmunkaprogram alapvetően új erdők telepítésére szerveződött, de az 1998. évi megvalósulás magában foglalta az új erdők telepítésén kívül – valójában ez volt a kisebb mértékű munka – az erdőfelújítások ápolását is.

2. Az 1998. évi kiírásra 35 pályázat érkezett a Közmunkatanács Hivatalába, amelyek elbírálása alapján 29 integrátor – megvalósító – kapott támogatást. A megítélt támogatási összeg: 1 438 401 E Ft. Foglalkoztatott munkanélküliek: 5 205 fő. Átlagos foglalkoztatás: 5,5 hó. A pályázók min. 10% saját erőt biztosítottak.

Az integrátorok – megvalósítók – megoszlása:

Erdészeti és Vadászati Rt. 16; Önkormányzat 4; Szövetkezet 3; Vízügy 3; Mezőgazdasági rt. 2; Kft. 1; Összesen 29 megvalósító.

Össességében az erdősítési, erdőfelújítás-ápolási közmunkában 18 megye 836 települése lett érintve.

Kifizetett normatív támogatási összeg 520 409 e Ft.

Erdőtelepítési munkák 753 ha.

Ápolások (halmozott terv) 41 959 ha.

3. A foglalkoztatottak egy része a valós munkanélküliekből adódott, akik végre munkalehetőséghez jutottak, de talán úgy is fogalmazható, hogy végre kiléptek a tétlenségből és értelmes munkát végeztek.

A foglalkoztatottak másik része a korábbi erdészeti állandó dolgozókból verbuválódott, akik a létszám- és bérelfaramági akciók folyamán részben vagy teljesen munkanélkülivé váltak.

Az ő visszatérésük és részvételük az erdőtelepítési-ápolási munkákban biztosította a szakszerűség alapfeltételeit. Ők értettek szót az erdőszel és vezették a többieket is.

4. Általánosan levonható tapasztalatok:

A Közmunkatanács Hivatala és az FM Erdészeti Hivatala által kiírt pályázatok 1998. évben támogatott központi erdősítési közmunkaprogramok

Ssz.	Pályázó neve	Megye	Érintett települ. száma	Munkanélküli (fő)	Nem mn. (fő)	Fogl. idő '98 mnap	FM normatív tám. E Ft	Közmunkatanács támogatása E Ft
1.	Gemenci Erd. és Vadászati Rt.	Bács-Kiskun	35	165	0	101	41 639	44 109
2.	Kiskunsági Erd. Rt.	Bács-Kiskun	52	124	0	127	50 973	41 186
3.	É-Mo.-i Erdőgazd.Rt.	Borsod-A.-Z.	54	233	28	142	27 345	82 417
4.	Felsőtelkes Önkormányzat	Borsod-A.-Z.	2	100	1	60	5 386	11 764
5.	Ózdi Komszolg Kht.	Borsod-A.-Z.	1	100	1	63	4 008	12 778
6.	Ricse Önkormányzat	Borsod-A.-Z.	1	100	0	65	3 086	14 667
7.	Délalföldi Erd. Rt. Szeged	Csongrád	62	300	0	128	25 376	102 628
8.	VADEX Rt.	Fejér	33	209	0	88	25 837	42 005
9.	TIVIZIG, Debrecen	Hajdú-B.	21	109	4	132	3 443	32 077
10.	Mátra-Nyugatbükki Erd. Rt.	Heves	38	208	5	160	26 942	86 210
11.	Erdőbirtokosok Szöv., Abádszalók	Jász-N.-Sz.	15	156	3	130	19 796	44 695
12.	KÖTIVIZIG, Szolnok	Jász-N.-Sz.	45	100	9	110	6 684	19 961
13.	Nagykunsági Erd. Rt.	Jász-N.-Sz.	64	454	5	165	44 371	170 160
14.	Vértesi Erdőgazd. Rt.	Komárom-E.	23	440	0	70	25 334	87 392
15.	Pilis Parkerdő Rt.	Pest	32	135	3	96	16 227	36 251
16.	Dráva Coop Mg. Szöv., Barcs	Somogy	11	109	0	67	14 945	17 712
17.	HM Kaszói Erdőgazd. Rt.	Somogy	6	100	0	86	11 882	19 828
18.	Bátor Trade Kft., Nyírbátor	Szabolcs-Sz.-B.	3	100	0	91	6 883	19 910
19.	FETIVIZIG, Nyíregyháza	Szabolcs-Sz.-B.	18	126	0	147	4 630	26 553
20.	Napközi Erdőgazd. Szöv.	Szabolcs-Sz.-B.	4	120	0	129	9 254	30 793
21.	Nyírlugos Önkormányzat	Szabolcs-Sz.-B.	1	184	0	208	11 717	91 119
22.	Nyírségi Erd. Rt.	Szabolcs-Sz.-B.	91	551	0	128	41 505	151 252
23.	Gyulaj Rt.	Tolna	25	172	0	131	16 052	50 489
24.	Sárvári Mg. Rt.	Vas	11	115	3	129	10 927	40 253
25.	Szombathelyi Erd. Rt.	Vas	46	142	0	66	7 714	21 206
26.	AGROPRODUKT Mg. Rt., Pápa	Veszprém	11	131	4	67	13 228	19 756
27.	Balatonfelvidéki Eg. Rt.	Veszprém	75	140	3	128	28 165	48 725
28.	HM VERGA Rt.	Veszprém	28	156	0	118	11 700	44 565
29.	Zalaerdő Rt.	Zala	28	126	0	85	5 360	27 940
Összesen:			836	5 205	69	117	520 409	1 438 401

a/ A közmunkaprogram elősegítette a magyar erdők területének növekedését és javította ápoltságukat – tehát hasznos volt.

b/ A program adminisztrációja időt- és szellemi kapacitást rabló, sok tekintetben felesleges volt. A túlbiztosítás (talán nevén is lehet nevezni: bizalmatlanság) szerintünk felesleges volt.

c/ A program időközi ellenőrzése célratoró, reális, jóindulatú volt.

d/ A finanszírozás volt a program igazi gyenge pontja. A szükségtelen keveredés az Országos Erdészeti Alap és a Közmunkaprogram finanszírozása között

megkeserítette a megvalósítók és a szakmai ellenőrzők életét. A jövőben élesen és szervezettel el kell választani az Alap és a Közmunka feladatait, **forrását**, elszámolási rendszerét. Mindkét program anyagi alapját a Költségvetési Törvényben meg kell teremteni.

Az 1997-1998. évi munkavégzések alapján a tapasztalatok jók. 1999-ben gyermekbetegségeiből kigyógyítva (finanszírozás), a bürokráciától megóva, a programot folytatni célszerű.

Dr. Viharos Zsolt
OEE alelnök

A fatermesztés fenntarthatósága az ültetvényes erdőgazdálkodás keretei között

Jól megalapozott bizonyítékokat vonultat fel arra, hogy a trópusokon létesített fatermesztő ültetvények tartamosan fenntarthatók. Szükség van rájuk, mert a világ faigényének igen jelentős részét elégítik ki, ezen kívül jelentős mennyiségű CO₂-t kötnek le, ezzel az üvegházhatást segítik kivédeni. Jelenlegi eredményességükön még javítani is lehet, ha jobb erdőművelési módszerekkel és sokoldalú felhasználásra alkalmas fajokkal dolgoznak.

(Unasylyva 1988. 192. sz. 47-52. o. Ref.: dr. Szodfridt István)

FEHÉR SÁNDOR – MAGYAR LAJOS

Egy elfelejtett fafaj: a törökmogyoró**II. Ismerjük meg a faanyagot!**

Mint már a cikkünk első részében említettük, a törökmogyoró (*Corylus colurna* L.) nem őshonos fafajunk, erdőszerű előfordulása Magyarországon rendkívül ritka, csak pár hektárnyi erdőfolt található, egy része ezeknek is arborétumok területén belül fekszik. Idősebb vágásérett korú erdő úgyszólván csak Alsószentivánon a már említett magtermő állomány ismert, ezért mint faanyagot még kevésbé ismerheti a szakmai közönség nagyobbik része.

1. A hazai kultúrtörténete töredékekben

A törökmogyorónak mint faanyagának jelentősége napjainkban nincs, mert ezt a minőségi fatermesztésre alkalmas, gyorsan növő, faanyagában is értékes fajtát és a benne rejlő lehetőségeket az erdészszakma részben, az asztalosszakma teljesen elfelejtette. Korábbi feljegyzések arra engednek következtetni, hogy a törökmogyoró-fa már a XVIII. sz.-ban is nagy jelentőséggel bíró kedvelt és értékes bútorfá volt (W. Hertel 1997, AFZ/DerWald 243/5/1997). Hazájából, Délkelet-Európából, de inkább Kis-Ázsiából, vagy a Kaukázus vidékéről a korszak jellemző kereskedelmi útvonalain, nagyjából vízi úton szállították Európába. Mint faanyag, a török hódoltság idején válhatott ismertté és terjedhetett el Közép- és Nyugat-Európában. Az I. világháború után bekövetkező „kereskedelmi áramlatváltások” miatt, a törökmogyoró-faanyag behozatala Közép-Európába megszűnt, helyét más fajok vették át (cseresznye, dió, mahagóni stb.). Már a XIX. sz. végén panaszkodnak a szakirodalomban, hogy a törökmogyoró „a mostani erdészeknél úgy tűnik, hogy teljesen feledésbe merült.”

2. A faanyag tulajdonságai

A faanyag tulajdonságai különleges felhasználásra teszik alkalmassá. A múltban művészien megmunkált bútorkhoz használták. Lilás árnyalatú világos rózsaszín színű fáját a nagyon idős asztalosok „rózsafaként” ismerték. A faanyag erőteljesebb színesedése végett a feldolgozásra kiszemelt fa törzsét a kivágás előtti évben vastag és erős acélíróval elkötötték. A törökmogyoró fája az asztalosipari feldolgozás mind a gépi megmunkálás vagy felületkezelés, mind a kézi faragás szempontjából is, az egyik legjobb tulajdonságú anyag. A szíjács és a geszt nem különül el egymástól, de a különleges szín és a faanyag finom rajzolatai így még nemesebbé varázsolják a belőle készített tárgyakat. A törzsön a károsítók és kórokozók okozta kisebb hegek és vízajtások ritkán károsítják magát a faanyagot. A kitermelt rönkök a szabadban, de különösen a napon könnyen repednek, ezért ügyelni kell a gyors feldolgozásra, helyes tárolásra és szárításra. A kitermelt értékes rönkök végeit viasszal vagy olajos festékekkel célszerű azonnal lekenni (lezárni).

3. A fatest makroszkópos jellemzői

A törökmogyoró fája a szörtlikacsú fajok csoportjába tartozik. A szíjács színe megegyezik a gesztével, bár fiatal korban a geszt valamivel sötétebb árnyalatú, de a szíjács-geszt határt egyértelműen nem lehet megállapítani. A faanyag kissé rózsaszínes árnyalatú, amely idős korban teljesen besötétedik és egyöntetűen világosbarna lesz. A keresztmetszeten a vastag összetett bélsugarak szabad szemmel is nagyon jól láthatók. Az évgűrűhatár éles és hullámos, ahol a hullámok nagyobb ívelései a halmozott bélsugarak közé esnek. A korai pászta valamivel világosabb, mint a kései pászta, így ezek az ívek szabad szemmel is kiválóan láthatók. A bélsugarak az évgűrűhatáron kissé kiszélesednek. A hosszmetseteken viszont már hiányoznak ezek az egyértelmű megkülönböztető jegyek, a pásztákat nem lehet elkülöníteni egymástól, sőt gyakran még az évgűrűket sem.

4. A fatest mikroszkópos szerkezete

A keresztmetszeten az évgűrűhatárok élesek és hullámosak. Ezen hullámok nagyobb ívelései a halmozott bélsugarak közé esnek és minden halmozott bélsugárban kúpszerűen kissé beugranak. A bélsugarak nem tömörülnek olyan szorosan egymáshoz, mint a többi mogyorófában. A szomszédos bélsugarak között több (6-8) rost is lehetséges, sőt néha edények is vannak. Túlnyomórészt edények alkotják a keresztmetszetet. Közöttük az alapállomány farostjai és kisebb számban a faparenchímasejtek csak foltokban jelennek meg. Az edények magánosan csak igen ritkán helyezkednek el. Legnagyobb részük sugárirányban 3-6-10 tagú likacsugarakba rendeződnek. A kései pászta felé számuk fogy – az üregek átmérője is szűkebb lesz –, és közvetlenül az évgűrűhatárok közelében teljesen elmaradnak.

A bélsugarak egy-két sejtrétegűek, amelyek az évgűrűhatáron kiszélesedhetnek. Szélesebbek csak a halmozott bélsugarakban találhatóak. A húrmetszet rögtön szembetűnik, hogy a halmozott bélsugár egyszerű bélsugarai általában szélesebbek, rövidebbek, ezért sokkal zömökebb orsó formájúak, mint a valódi bélsugarak. Magasságuk igen változatos, akár 30 sejtnyi magasságúak is lehetnek. Jól látható, hogy az edények között farost alig van. Gyakran bélsugarak választják el az edényeket egymástól, közöttük azonban egy-két farost is megjelenhet. Az edények érintő irányú fala udvarosgödörkével sűrűn borított.

A sugármetszeten az edények létrás áttörése jól látszik. A létrafokok száma 3-5 között változik. Ugyancsak szembetűnő a sok meta- és paratracheális parenchímasejt. Ezek néha az edények mellett, máskor pedig a korai pásztában a farostok között helyezkednek el. Az edények sugárirányú falrészén már jóval kevesebb az udvarosgödörke. Néha még csavaros sejtfal-

Erdészeti kutatóintézet újraindítása Eberswaldeban

Az egyik legpatinásabb erdészeti kutatóintézet újraindításáról ad hírt a Forstwirtschaft und Landschaftsökologie c. folyóirat 2/98. száma. Brandenburg tartomány illetékes minisztere avatta fel az újra alakított intézményt. Hat osztályra tagolódik (Igazgatás, Erdőtervezés, Erdőökológia, Erdőművelés, Erdővédelem, Üzemgazdaságtan). Elődje az NDK idejében nagy tekintélyt szerzett erdészeti kutatóintézet volt, azt megelőzően pedig Németország erdészeti felsőoktatásának egyik legtekintélyesebb főiskolájaként működött a városban, de ezt politikai okok miatt felszámolták és a szászországi Tharandt kapott egyetemi rangot.

(Ref.: László Richárd)

vastagodások is mutatkoznak, bár alig észrevehető formában. A bélsugársejtek között részint sugárirányban megnyúlt, részint álló alakúak is vannak, ezért a bélsugarakat homogénnek mondhatjuk.

5. A törökmogyoró műszaki tulajdonságai

A törökmogyoró faanyagával kapcsolatos vizsgálatok az elmúlt időszakig még nem terjedtek ki annak fizikai, illetve mechanikai jellemzőire, tulajdonságaira, így a szakirodalmi utalások arra vonatkozóan meglehetősen hiányosak. Az Erdészeti Tudományos Intézet közreműködésével az elmúlt évben nyílt lehetőség a Soproni Egyetem Faanyagismeretani Tanszékének a törökmogyoró faanyagának bevizsgálására. A vizsgálati anyag származási helye az alsószentiváni magtermő állomány.

Hogy minőségileg is tudjuk értékelni az alsószentiváni állományból kikerülő faanyagot, a szakirodalmi adatok hiányában más fafajokkal kellett azt összevetni, úgymint: égerrel és gyertyánnal, mert ezen két fafaj felépítése hasonlít a törökmogyoróéhoz, továbbá a juharral, illetve a bükkal célszerű még összehasonlítani a kapott eredmények alapján.

Fizikai tulajdonságok

1. táblázat

Fizikai tulajdonságok összefoglaló táblázata (u=12%)

Fafaj	Sűrűség		Térfogati zsugorodás	
	átlag	szórás	átlag	szórás
	g/cm ³	%	%	%
Törökmogyoró	0,724	3,37	12,94	12,77
Éger*	0,550	–	14,20	–
Gyertyán*	0,830	–	18,80	–
Juhar*	0,630	–	11,50	–
Bükk*	0,720	–	17,90	–

*Forrás: Dr. Babos K. – Dr. Filló Z. – Dr. Somkuti E.: *Haszonfák. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1979.*

A törökmogyoró faanyagának fizikai tulajdonságait összehasonlítva más fafajokkal (1. táblázat) megállapítható, hogy ez a fafaj igencsak kiváló értékekkel rendelkezik, hiszen a sűrűsége vetekszik a bükkével, egyedül a gyertyáné nagyobb annál.

A zsugorodás-dagadás vizsgálatok is arra utalnak, hogy jó minőségű faanyaga van, mert a térfogat zsugorodási mutatója viszonylag alacsony (12,55%), közel megegyezik a juharral, a többi fafaj viszont már jóval magasabb értékű.

Szilárdsági tulajdonságok

A szilárdsági jellemzők alapján (2. táblázat) is a fentihez hasonló megállapítást lehet tenni, hogy a törökmogyoró szinte valamennyi vizsgált tulajdonság (nyomó-, húzó-, hajlító-, ill.

2. táblázat

Szilárdsági tulajdonságok összefoglaló táblázata (u = 12%)

Fafaj	Nyomószilárdság		Húzószilárdság		Hajlítószilárdság		Hajlító rug. modulus		Ütő- hajlító szilárdság	
	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
	MPa	%	MPa	%	MPa	%	MPa	%	J/mm ²	%
Törökmogyoró	60,08	6,78	102,4	39,60	108,52	12,76	11 545	15,64	0,085	31,07
Éger*	54,80	–	94,0	–	97,00	–	16 200	–	0,100	–
Gyertyán*	82,00	–	135,0	–	160,00	–	11 700	–	0,054	–
Juhar*	49,00	–	82,0	–	95,00	–	9 400	–	0,065	–
Bükk*	62,00	–	135,0	–	123,00	–	16 000	–	0,100	–

* Forrás: Dr. Babos K. – Dr. Filló Z. – Dr. Somkuti E.: *Haszonfák. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1979.*

ütő-hajlító szilárdság) tekintetében majdnem eléri a bükk paramétereit, egyedül a hajlító rugalmassági modulus esetében marad el attól jelentős mértékben.

Keményiség

A keménységvizsgálat alapján (3. táblázat) a törökmogyoró közepesen ellenálló idegen test – pl. egy szerszámél – behatolásával szemben. Mind a bütükeményiség, mind az oldalke-ményiség értékei közel azonosok a juharral, míg a bükkétől már jelentősen elmarad.

3. táblázat

A keménység összefoglaló táblázata (u = 12%)

Fafaj	Brinell – Möraht			
	bütükeményiség		oldalke-ményiség	
	átlag	szórás	átlag	szórás
	MPa	%	MPa	%
Törökmogyoró	54,99	16,29	27,25	13,50
Éger*	38,00	–	8,00	–
Gyertyán*	71,00	–	36,00	–
Juhar*	62,00	–	27,00	–
Bükk*	72,00	–	34,00	–

* Forrás: Dr. Babos K. – Dr. Filló Z. – Dr. Somkuti E.: *Haszonfák. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1979.*

A fentieket összefoglalva megállapítható, hogy a törökmogyoró a fizikai, illetve a szilárdsági tulajdonságok tekintetében túlnyomórészt a bükkhöz hasonlít. A keménységi vizsgálat eredménye szerint, ha nem is éri el a bükk és a gyertyán keménységét, de a hozzá hasonló felépítésű égerét messze meghaladja, illetve közel azonos a juharral.

6. Felhasználás

A törökmogyoró magyarországi felhasználása nem elterjedt, a szakirodalom sem foglalkozik faanyagának lehetséges felhasználási területeivel. Mivel a tulajdon- és piaci viszonyok átalakulásával egyre nagyobb szerepet kap a már meglévő erőforrásokkal való hatékonyabb gazdálkodás, ezért az olyan rendelkezésre álló, de mindeddig másodlagos célra használt, vagy egyáltalán nem hasznosított fafajokban rejlő piaci lehetőségek kiaknázása is előtérbe kerül, mint pl. a törökmogyoró.

A szép rajzolat és a gazdag színárnyalat miatt olyan felhasználási területeken célszerű alkalmazni a mogyoró fáját, ahol az esztétikai funkció is jelentős szerepet kap, mint pl.: belsőépítészet, falburkolat, intarzia és természetesen a bútorgyártás is. A felhasználási lehetőségek bővítésénél azonban nem szabad szem előtt téveszteni a bükkhöz hasonló kedvező fizikai és mechanikai tulajdonságokat sem.

A vadkörte méhészeti jelentősége

Igaz, hogy a különböző vadkörtefajták erdőben is, erdőn kívül is inkább csak szórványosan fordulnak elő, ennek ellenére mégis érdemes számon tartanunk őket. Mindenekelőtt azért, mert szinte az ország egész területén megtalálhatóak, elsősorban az erdőterület jelentős részét elfoglaló száraz tölgyesekben, cseres tölgyesekben, karszt-bokorerdőkben. Az a körülmény pedig, hogy a gyenge sziken is eredményesen termeszthetők, predesztinálják arra, hogy az ország nem csekély területét alkotó szikes talajokon is méhészetileg jelentős fajokként tartsuk számon.

Ez utóbbi azért különös jelentőségű, mert számosan méhészkednek ilyen területen, s szép eredményeket érnek el mezőgazdasági jellegű növényekről (pl. napraforgó), de hiányos a méhcsaládok kifejlődéséhez nélkülözhetetlen kora tavaszi virágporforrás. Ennek kiegészítésére a vadkörte nagyon alkalmas.

Külön felhívom a figyelmet tehát arra, hogy gyengén szikes területeken erdőtelepítésben, fásításban érdemes

szorgalmazni a vadkörte minél nagyobb arányú elegyesítését.

A virágzás ideje április közepétől május közepéig tart, de néha május végéig elhúzódhat. Az akácot megelőzi, s ezzel a főhordásra a családok erősödését segíti elő. A vadkörte tartósan virágzó fa, rendszeresen és bőven virágzik, a virág szinte az egész fát elborítja.

A nektárium a vacok bibéhez közeli részén fejlődik ki, viszonylag kevés nektárt termel. Ezt a méhek könnyen eléri. Méze, amelyet a család zömében a fejlődéséhez használ fel, enyhén kesernyés ízű.

Az erdei vajkörte nektárját vizsgálva a következő adatokat kapták:

Nektársúly: 0,21–1,64 mg/virág

Cukorszázalék: 25,3 – 52,8%

Cukorérték: 0,12–0,59

Az egy ha-on kiválasztott összes nektármennyiség 9–13 kg.

Fritsh Ottó

Emlékezés Barlai Ervinre születésének 100. évfordulóján

Egy nemzedéket akként is megítélhetünk, miképpen emlékeznek meg az előtte járókról, a nagy elődökről. Különösen igaz ez az erdőszetre, hiszen a hosszú természetési ciklus rákényszerít bennünket a korábban élt és alkotott nagyjaink emlékének időnkénti felelevenítésére. Barlai Ervin (1898–1967) századunk egyik kiemelkedő erdész szakembere volt. Madas András búcsúztatója alapján (Az Erdő, 1968.) néhány adat róla. Édesapja a selmecbányai főiskola tanára volt. Valószínűleg ez hatott pályaválasztására. Erdőmérnöki diplomájának megszerzése után a maga idejében legkorszerűbbnek minősíthető zalai Eszterházy-erdőbirtoknál kezdte gyakorlati tevékenységét, majd amikor a Kárpátalja visszatért az anyaországhoz, az ott működő Latorica Rt. Erdőgazdasági és Faipari Vállalat élére került. 1945-ben neki is menekülnie kellett. Budapesten az erdőgazdálkodásért felelős Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek ügyvezető igazgatói székébe került. Ez a pozíció készítette arra, hogy a második világháború utáni Magyarország számára új erdőszeti politikát dolgozzon ki. Ez volt élete fő műve. A háborúban irtózatos veszteségeket szenvedett ország erdőgazdaságának talpraállításához ez adott ma is ható és tetteinket vezérlő eligazítást. A kor jellemző történeti adottsága, hogy ezt a kiváló és remek szervező képességekkel megáldott erdősz-politikust félreállították, nyugdíjazták akkor, amikor tudására, széles látókörére leginkább szükség lett volna.

100 éves születésnapján emlékeztet meg kell újítanunk és a fiatal, pályakezdő fiatalok számára is példaképpül állítanunk.

Dr. Szodfridt István Prof. emeritus

Az Állami
Erdészeti Szolgálat
Budapesti Igazgatósága
két fő erdőmérnököt
keres felvételre
Pest megye területén.

Fizetés
a köztisztviselői törvény
szerint.

Érdeklődni :
(1) 312-3833,
(1) 302-0589
telefonszámokon.

Az ózonterhelés és az erdők

Közismert tény, hogy az ózon légköri koncentrációja nemcsak a sztratoszférában változott meg károsan antropogén hatásra, hanem a troposzférában is. Amíg a sztratoszférikus ózon koncentrációjának csökkenése az UV-B sugárzás intenzitásának erősödését eredményezi, a troposzférában 1500–2000 m magasságban, valamint a talaj közelében a légszennyező anyagok között lejátszódó különféle fotokémiai reakciók során az élőlények számára káros szint fölé emelkedhet az ózon koncentrációja. Ennek az erdőkre gyakorolt következményeit az osztrák Krapfenbauer a Centrallblatt für das gesamte Forstwesen folyóirat 1995. 3. számában mutatja be. A bőséges szakirodalmi anyag felvonultatásával arra a következtetésre jut, hogy az ózonjelenség egyértelműen káros az erdőkre, elsősorban növényfiziológiai hatásai miatt. Ezt a tanulmányt a svájciak szaklapjában (Schweiz. Z. Forstwes. 1996. 11. sz.) bemutató W. landolt azonban a káros ózonszint számszerű meghatározásának hiányát említi, valamint az általa bírált írásból hiányolja az erdőkárok és az ózonszint közötti összefüggések konkrét feltárását. Ha ugyanis az ózon koncentrációja a kritikus értéket (40 ppb) átlépte, ennek hatására az erdők egészségi állapotában felismerhető romlásnak kellene jelentkeznie, ezt viszont a hivatkozott tanulmány nem tartalmazza. Mindebből az derül ki, hogy az ózonkérdés erdőszeti vonatkozásai még korántsem tisztázottak.

(Ref.: dr. Vig Péter)

Pro Silva Hungariae

A földművelésügyi miniszter által alapított Pro Silva Hungariae („A Magyar Erdőkért”) szakmai díjra vonatkozó 46/1994. (VI.30.) FM rendelet kiterjed az FVM hatáskörébe tartozó állami gazdaságok, erdő- és vadgazdaságok, szövetkezetek, erdő- és vadgazdasági gazdasági társaságok dolgozóira, az erdő- és vadgazdasági ágazatban dolgozó magán-termelőkre, magángazdálkodókra, az erdészeti és vadászati szakoktatási intézmények dolgozóira, a magán-erdőgazdálkodásban létrejött érdekképviseleti és szolgáltató, valamint egyesületi szervek tagjaira.

A díj adományozható azoknak, akik az erdőgazdálkodás, vadgazdálkodás és vadászat, az erdészeti természet- és környezetvédelem, az erdészeti alaptervekenyességhez csatlakozó elsődleges fafeldolgozás, valamint a fa és fatermékek, az erdei termékek kereskedelme terén huzamos időn át kiemelkedő teljesít-

ményt nyújtottak, illetve a magyar erdők, a magyar erdőgazdálkodás érdekében kifejtett tevékenységük során kimagasló érdemeket szereztek a tudományok művelése, a szakoktatás, a szakirodalom és a szakmai ismeretterjesztés, az államigazgatás, a szakszolgálati felügyelet, az egyesületi, ellenszolgáltatás nélküli szakmai közhasznú, közérdekű munka terén. Az első bekezdésben felsorolt szakmai területekre irányulóan kimagasló, elismerésre méltó tevékenységet fejtek ki.

A díjjal emléklap, az adományozást igazoló okirat és jutalom jár.

Kitüntetettek

Dr. Balázs István okl. erdőmérnök, vadgazdálkodási szakmérnök, a MOSZ Erdészeti Választmány tagja, az OEE Magán- és Társult Erdészeti Szakosztály titkára, a Pest megyei Magánerdő-gazdálkodási Helyi Csoport elnöke.

A közel négy évtizedes kiemelkedő, eredményes szakmai, közéleti és szakirodalmi munkássága elismeréseként **Matók János** nyugdíjas erdőmérnököt szakmai munkássága elismeréséül.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1955-től tagja, tudományos fokozata nincs, ezek elérése helyett mind a mai napig egészségét sem kímélve, szakmai feladatok megoldásán fáradozik a magyar erdők javára.

Keze munkáját dicséri a fában szegény Fejér megye fásítási tervének megvalósítása.

Balsay Endre neve egygyéforrt a harsági erdőgazdálkodással. A szakma iránti érdeklődése, szeretete, munkássága során mindig átlagon felüli volt. Tudását nagy odaadással igyekezett továbbadni a szakma ifjúságának. A Kapuvár város közéletében betöltött szerepével folyamatosan növelte a szakma elismerését.

Fáradhatatlan munkabírást talán legjobban jellemzi a milicentenáriumi erdészeti rendezvénysorozat a Kisalföldön (emlékülés, vándorkiállítás, egyéb rendezvények).

Ember az Erdőért Emlékérem 1998. évi díjazottjai

SZASZIK MÁRIA erdőmérnök

Erdőmérnöki oklevelének megszerzése óta példás elkötelezettséggel és mindent meghatározó szakmaszeretettel szolgálja az erdőt – erdőtervezőként, erdőfelügyelőként, majd a Pilisi Parkerdő Rt. és jogelődjéi alkalmazásában szakfelügyelőként, napjainkban nyugdíjasként.

Kiemelkedő munkát végzett a budapesti zöldövezeti erdők létrehozásában, mindenkor szem előtt tartva az erdőgazdálkodás szereteágazó céljainak összehangolását. Férfiakat megszégyenítő energiával, kemény következetességgel követelte meg mindenkor a legoptimálisabb erdő létrehozását.

Emberséges munkájának tisztelegve adjuk át ezt az emlékérmét, tudván, hogy az igazi méltatást még nagyon sokáig azok az erdők hirdetik, melyek létrehozásában, megújításában élete munkája fekszik.

DR. SZODFRIDT ISTVÁN erdőmérnök, professor emeritus

Erdőmérnöki pályafutását a keszthelyi Állami Erdőgazdaságnál kezdte erdőművelési előadó és erdészeti vezető beosztásokban. Az itt töltött négy év alatt részt vett az Őrség növényártásululásának térképezési munkáiban, a táji erdőművelés továbbfejlesztési tervének kidolgozásában.

1958-tól több mint 25 éven keresztül az Erdészeti Tudományos Intézet dolgozója, mint tudományos segédmunkatárs, tudományos főmunkatárs, majd állomásgazdátó munkakört lát el.

Tudományos munkássága botanikai, erdőtípológiai, termőhelyi, nyártermesztési, természetvédelmi és génmegőrzési szakterületekre terjedt ki, amelyek a gyakorlatban is jól hasznosítható eredményeket hoztak.

1964-ben műszaki egyetemi doktori címet, 1967-ben mezőgazdasági (erdészeti) tudomány kandidátusa tudományos fokozatot szerzett.

1983-tól az Erdészeti és Faipari Egyetem egyetemi tanáraként, majd tanszékvezetőjeként a gyakorlatban és a tudományos tevékenysége során szerzett korszerű ismereteit sok száz erdőmérnök-hallgatónak adta át és adja napjainkban is.

Kiemelkedő színvonalú oktatási és kutatási tevékenysége mellett tudománypolitikai működése is elismerésre méltó. Több hazai és nemzetközi szervezetben képviseli a magyar erdőgazdálkodást.

KONDOR ENDRE erdőmérnök, az IPOLY ERDŐ Rt. nyugdíjas vezérigazgatója

Erdőmérnöki oklevelének megszerzése után szolgálati éveit a Budapesti Állami Erdőgazdaság Pusztavacsi Erdészeténél kezdte. Hűz évet töltött a pusztavacsi homokon, a ráckevei ártéren, a gödöllői dombvidéken a Cserhát és a Börzsöny hegyei között.

Pályafutása során következetesen törekedett az erdőművelés és a vadgazdálkodás összehangolására. Szakmai útjának több állomását követően 1991. évben pályázat útján az akkor csődhelyzetben lévő Ipolyvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság vezérigazgatója lett. Lelkiismeretes, önzetlen munkájával az időközben társasággá alakult gazdaságot sikerült pénzügyileg stabilizálni, működőképességét javítani. Az erdőfelügyelőség évről évre a társaság erdőállomány-gazdálkodásának javulását jelezte.

Az ország egyetlen önálló jogú, 17 ezer hektáros állami tulajdonú vadászterület létrehozásával – vezetése alatt – beszabályozták a biológiaiilag túltartott nagyvad-állományt, ezzel megteremtődött a természetes erdőfelújítás lehetősége.

Az Országos Erdészeti Egyesület működésének 130 éve alatt az erdőgazdaság, illetve a társaság az erdészeti vándorgyűlést egyetlen egy alkalommal irányítása mellett sikeresen megszervezte. Az Országos Erdészeti Egyesület Vadgazdálkodási Szakosztályának munkájában tevékenyen részt vett.

Elveit, elképzeléseit mindig következetesen, a szakma érdekeit szem előtt tartva képviselte.

BUJTÁS ZOLTÁN erdésztechnikus

1965 óta dolgozik az Erdészeti Tudományos Intézetben, ahol fokozatosan a kutatás és a kísérletezés elkötelezettjévé vált. Kezdetben az erdészeti nemesítés területén tevékenykedett, majd az 1970-es évek második felében az akácfajták virágzásának fenológiai megfigyelését, az 1980-as évek elejétől önállóan 30 akácklón virágzámlálását irányította. A gyakorlat számára jól hasznosítható módon tették ismertté a fajták mezelési értékeit.

Közreműködött öt akácfajta fajtabejelentési anyagának elkészítésében, és két államilag elismert akácfajta nemesítésében. Tevékenyen részt vett a nemesített akácfajták szaporítóanyag-termelési módszerének kialakításában, gyakorlati bevezetésében.

33 év aktív, technikai szintet meghaladó tudományos munkássága és kutatási eredményeinek gyakorlati bevezetése példamutató.

Erdészeti gépkereskedelem – másképpen

Az ERDŐSZÖV Rt., Monor; az Agrotechnikai Kft., Csongrád és a Penda Kft. meghívta az Országos Erdészeti Egyesület Erdőművelési Szakosztályának sík vidéki mesterséges erdőfelújításokban érdekelt és az iránt érdeklődő tagjait gépbemutatóval egybekötött tapasztalatcsereére.

Aki részt vett a rendezvényen, az láthatott tuskófűrást, forgatást gumikerekes traktorral (VALMET 190 LE-s változata olasz cég által, hazai igények szerint gyártott ekével), sorápolást, és nagyon szépen sikerült erdősítések, melyeket az ország első magán-erdős részvénytársasága, az ERDŐSZÖV Rt., Monor kivitelezett.

Aki ott volt a gépbemutatón, annak nyilván feltűnt az a csinos, jó kedélyű örökmozgó hölgy, aki nagy hozzáértéssel magyarázta az egyes gépek jó tulajdonságait, és esetleges terepadottságokból fakadó hátrányait. Kíváncsi voltam hogy ki ő. Miután megtudtam, hogy erdészeti gépkereskedelemmel is foglalkozik, kértem, mutassa be cégét az olvasóknak.

Nadobán Erika, a PENDA Mezőgazdasági Gépkereskedelmi Kft. erdészeti termékmenedzsere. Magáncége öt éve alakult. Gépbehozattal foglalkoznak. Erika elmondta, hogy számára érthetetlen tartózkodást tapasztalt az erdészeknél az olasz gépek iránt. Szerinte ez a megítélés téves, hiszen az olasz gépgyártás a harmadik a világon. Ő maga is meglepődve tapasztalta, hogy az olaszok mennyire találékonyak és ötletgazdagok, ha gépgyártásról van szó. Valahol rokonlelkek vagyunk ezen a téren, csak sajnos nálunk az ismert okok miatt ez a kreati-

vitás nem nőhet ki magát. (Ha csak a „nehéz emberekre” gondolunk, igazat kell adjunk.)

Az erdészeti gépesítettség helyzetére Virág János és Remenyik Imre hívta fel a figyelmét.

Ajánlott pásztakészítőjük, mely 20-30 cm mélyen erősen köves talajon is kiválóan dolgozik, már bizonyított Sopronban, Szombathelyen és Egerben.

A 3-8 méterre kinyúló rézsűkaszájuk Pilismaróton és Veszprém környékén tartja tisztán a rézsűket, erdősítéseket.

Ezek a munkagépek hárompontos felfüggesztésük miatt igen könnyen le- és felszerelhetők a traktorra.

Hasonló a külpontos ároktisztítójuk is, mely alkalmas vízelvezető árkok készítésére.

A monori bemutatón láhattuk a ROTOR cég tuskófűróját, mely szerinte sokkal erősebb és korszerűbb az eddig kaphatóknál. Meglephette Erikát magabiztossága láttán kérdő tekintetem, de rögtön eligazított.

A legfontosabb az én munkámban, hogy a konkurenciáról se mondjak rosszat. De a különbséget ki kell hangsúlyozni.

A tuskófűrónál az a helyzet, hogy ROTOR acélházzal és állítható forgácsoló késekkel rendelkezik. Aki használt már ilyen gépet, nyilván tudja, hogy mit jelent mindez.

Kétéves nemesnyár-telepítésben mutatták be a sorápolót, mely olyan érzékelővel ellátott, hogy a gép kikerüli a fácskát, majd visszabilen a sorba, és sima vagy csipkés tárcsalapja folytatja ápolási munkáját.

Alkalmazásával elérhető, hogy csak a fák töve körül marad egy-két tenyérnyi ápolatlan folt. Kapható hozzá talajmaró vagy sarabolókés is.

Vágástér-tisztítójuk (SEPPI) bozót- és cserjeirtásra (VERGA Rt. Mészáros Gyula), vágástéri hulladék eldolgozására kiváló. Ebből tuskómarójuk is van. Erika még nagy választékban más erdészeti munkákra alkalmas gépeket, darukat, kihordókocsikat is forgalmaz.

A mélyszántó eke munkája

További ismereteket Erikától lehet megszerezni a 06-20-925-6305 telefonszámon. Ha nem is sikerül üzletet kötni, egy nagyon kedves hölgygel ismerkedhetnek meg.

Pápai Gábor

A PENDA Kft. széles körű erdészeti gépkínálatában megtalálható a csemetermesztés technológiai gépsora is a következők szerint:

- Ágyekék, váltva-forgató ekék (MORO)
- Talajgyengető lapok (ANGELON)
- Erdészeti talajmaró (ROTOR)
- Ágyás előkészítésére alkalmas aktív talaj-előkészítő (MASSANO)
- Érzékelő egységgel ellátott sortőköz művelő tárgya (AGROFER)
- Sorköz művelő karos szárzúzó (GRIMASTER)
- Votatott és függesztett permetező (MARTIGNANI)
- Műtrágyaszórók (FAZA)
- Szárzúzó (GRIMASTER)
- Nyessedékaprító és komposztkészítők (GANDINI)

További ajánlatunk:

- Tuskófűró (ROTOR)
- Padkakasza (GRIMASTER)
- Oldalra is kihelyezhető gödörfűró (SELVATICI)
- Mélyszántó eke (MORO)
- Bozót- és cserjeirtó, vágástér tisztító, tuskómaró (SEPPI)

PENDA MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI KFT

1158 Budapest, Késmárk u. 9.
Tel.: (1) 417-3214 Fax: (1) 417-3239
Termékmenedzser: Nadobán Erika
Telefon: (06-20) 925-6305

115 éves az erdészeti szakoktatás Ásotthalmon 1883-1998

Előzmények

A rendszeres erdészeti oktatás – felsőfokon – 1808-ban kezdődött meg Selmecbányán. Az alsó fokú erdészeti oktatás kezdetei is erre az időszakra nyúlnak vissza. Így a *gróf Festetics György* által 1806-ban alapított Georgikonhoz is kapcsolódott az „Erdei és Vadász Iskola”. Az oktatók az uradalmi erdészek és vadászok közül kerültek ki, az oktatás nyelve magyar volt. A következő évtizedekben egyre fokozottabban merült fel az erdészeti oktatás hiánya.

Az 1851-ben megalakult „Ungarischer Forstverein”, azaz „Magyar Erdészegylet” is céljai közé tűzte, hogy az erdőgazdálkodás színvonalának emelése végett „alsóbbrendű műszaki személyzet részére tanintézet létesíttessék”. 1866-tól az Országos Erdészeti Egyesület vette át és képviselte a magyar erdők ügyét, és a kezdetektől következetesen harcolt az alsó fokú erdészeti szakoktatás megteremtéséért. Az Egyesület Szakoktatási Bizottsága, melynek tagjai *Bedő Albert*, *Fekete Lajos*, *Hofmann Antal* és *Wagner Károly* voltak, 1877-ben két erdőri szakiskola felállítására tett javaslatot. Az elképzeléseik szerint a tanulóknak az elméleti tananyag elsajátítása mellett az erdei munkákban is részt kellett venniük, és közben elsajátítaniuk a szakmai fogásokat.

A hetvenes évek végén már olyan hiány volt a szakképzett emberekben, hogy egyes kincstári erdőhivatalok és néhány nagyobb magánuradalom is megkezdte saját költségén az erdőri oktatását.

Ráadásul az 1879. évi erdőitörvény előírta, hogy a törvény kihirdetése után 10 évvel már csak erdőri szakvizsgát igazoló bizonyítvánnyal alkalmazhatók e munkakörben az emberek.

Iskolaalapítás

Az iskola helyszínének megválasztásában jelentős szerepet játszott az 1879-es szegedi nagy árvíz, amely szinte teljesen elpusztította a várost. Az újjáépítést *Tisza Lajos* irányította királyi biztosként, aki egyúttal az Országos Erdészeti Egyesület elnöki tisztét is ellátta. Ő, *Bedő Albert* országos főerdőmesterrel meg tudta győzni az akkori minisztert, hogy itt a legjobb alkalom az első erdőri szakiskola megépítéséhez. 1881-ben elkészültek a tervek, melyek szerint az iskola Szeged szabad királyi város legerdősültebb részén, Ásotthalmon épülne fel. A város az iskola létesítését földterület biztosításával és készpénzzel is segítette. Az összegvetés másikat az Erdészeti Alapból fizették ki. Ezt követően az iskola építése gyors ütemben megindult, és 1883. október 10-én *Bedő Albert* átvette az iskolát *Pálffy Ferenc*től, Szeged város polgármesterétől. Az iskola átadásakor kijelöltek az iskola területe mellett 665,51 katasztrális hold területet a gyakorlati oktatás céljaira.

A tanítás 11 hallgatóval és 2 tanárral indult meg. Egy korabeli leírás szerint: „Mint első az országban, ennek szervezete minden példánykép nélkül, önállólag és függetlenül volt fejleszthető, és így a kezdet nehézségeivel erősebben küzdött.”

1883. október közepén I. Ferenc József uralkodó megnézte Szeged újjáépítését. Látogatásának harmadik nap-

ján, október 16-án az uralkodó és kísérete látogatást tett Szeged határában, ahol megtekintette az újonnan épült erdőri szakiskolát. A személyes látogatás emlékére az iskolaszék elnöke kérte, hogy Alsó-Ásotthalom ezentúl „Királyhalomnak neveztessek”, s a rajta levő állami intézmény, az erdőri szakiskola így lett Királyhalmi Erdőri Szakiskola hosszú évtizedekre.

Az első erdőri szakiskola átadását követte 1885-ben Temesvár-Vadászerdőn, 1886-ban Liptóújváron és 1893-ban Görgényszentimrén erdőri iskola megnyitása. Ezek az iskolák azonban néhány évtizeddel később 1920-ban az új, trianoni határokon kívül maradtak. A négy testvériskola tananyagában is eltért egymástól. Temesvár-Vadászerdő a tölgyrégió, Liptóújvár a fenyőrégió, míg Görgényszentimre a bükkösök szakembereit képezte. Ásotthalom megmaradt az alföldfásítás és a homoki fásítások oktatóbázisának. Ezt látszik alátámasztani, hogy Ásotthalmon hosszabb ideig mindössze két tankönyvből oktattak. Az egyik *Bedő Albert* Erdő-őr című műve, a másik *Illés Nándor* A futóhomok megkötése, befásítása és használata című munkája.

Iskolatörténet

Az 1883-ban megindult erdőri képzés során a tanulók két évet megszakítás nélkül az iskolában töltöttek. Az intézmény szigorú rendszabályok szerint működött. Kötelező volt az internátusi bentlakás és az erdész egyenruha viselése. A tanulók karácsonykor és húsvétkor 1-1, nyáron 2 hét szünetet kaptak. A tanulmányi évek sikeres elvégzése után egy év külső gyakorlatot kellett teljesíteniük, és csak ennek letöltése után tehetők le az erdőri vizsgát. 1908-ig 11 tantárgyból kaptak osztályzatot. 1908-ban a 3 éves oktatás 2 évesre csökkent, ugyanakkor a tantárgyak száma 21-re emelkedett. Erdőri képzés 1918-ig folyt az iskolában.

Ezt követően 1935-ig erdőri és vadőri képesítést szerezhettek az iskola tanulói. A képzési idő 2 év volt, ám a tantárgyak száma 10-re csökkent. 1935-ben ismét változott a képzés, 1945-ig alerdészeket képeztek. Az oktatás 2 éves maradt, a tantárgyak számát megemelték 18-ra. Ebben az időszakban a tanítás korábbi szabadsága megszünt, mert a kiadott rendtartás részletes óraterveket tartalmazott.

A II. világháborút követően Királyhalmot újra Ásotthalomnak nevezték. Az iskola neve is Ásotthalmi Magyar Állami Erdész Szakiskolára változott. Az 1945-1950 között végzett hallgatók erdészképesítést szereztek. „Az erdők államosítása és az új rendszer szocialista gondolkodású szakembereket kívánt”. 1950-ben különböző okok miatt megszünt az erdészképzés Ásotthalmon. Az ezt követő években 10 hónapos tanfolyami jellegű képzések léptek az erdész-képzés helyébe, 1954-től pedig MRP és ERP típusú motorfűrészek kezelőit oktatták tanfolyamokon. Közben az iskolát szervezetileg is a Szegedi Erdészeti Technikumhoz csatolták. Az 1953-1956 közötti gazdasági és politikai nehézségek már-már megpecsételték az iskola sorsát, a teljes megszüntetés közelébe került.

1958 őszén ismét megindult az oktatás az iskolában. Ez az évszám egyben az iskola újjászületésének dátuma is. Az

előző, zűrés évek során az iskola rendkívül gazdag szakkönyvtára és szertári anyaga jelentősen megcsappant. Ebben az időszakban az iskolában végzett tanulók „Szakiskolát végzett erdész” bizonyítványt kaptak. 1961-ben az iskola nagynevű alapítója, Bedő Albert nevét vette fel. 1964-ben ismét önállóvá vált a szakiskola. Az új típusú szakiskolai képzés 1969-ig tartott.

1969-től indult meg iskolánkban a szakmunkásképzés. Az 1969. évi VI. törvény a következőket írja: „A szakmunkásképzés célja korszerű, szakmai és általános műveltséggel rendelkező szocialista világnézetű és erkölcsű szakmunkások nevelése.” Az iskolában folyó képzés során a tanulók három évet töltenek az iskolában és a képzés végén szakmunkásvizsgát tesznek. Ennek sikeres letétele után erdőművelő-fakitermelő szakmunkás-bizonyítványt kapnak. Az 1989-es békés rendszerváltással a politika az iskola kapuin kívülre kerül, más változás nem történik. Az egységes szakmunkásképzésre való áttérés idején is születnek olyan tervek, melyek az intézményt megszüntették volna. Szerencsére ez nem így történt. Úgy tűnik az iskola állta ezt a próbát is. Az elmúlt 3 évtizedben az iskola 3 évfolyamában összesen 80-100 tanuló tanult. Évente közel 30 tanuló szerzett szakmunkás-bizonyítványt. A hároméves erdőművelő-fakitermelő szakmunkásképzés utolsó évfolyama 1997 szeptemberében kezdte meg és 2000 júniusában fejezi be tanulmányait.

Iskolánk a legősibb, eredeti épületegyüttesében működő, erdészeti oktatás céljait szolgáló intézmény hazánkban, amely egyúttal a legkisebb is. A gondozott parkban található öreg épületek fontos agrár- és kultúrtörténeti emlékek is egyben. A több mint egy évszázados történelmet az iskola centenáriumi ünnepségére létrehozott iskolatörténeti kiállítás mutatja be.

Az iskola történetét Fröhlich András erdőmérnök-tanár, az iskola akkori igazgatója írta meg, az iskola 100 éves évfordulójára megjelent jubileumi évkönyvben. Az érdeklődők részletesebb adatokat itt találhatnak.

Jelen és jövő

Az 1998-99-es tanév, amikor iskolánk 115 éves évfordulóját ünnepeljük, sok szempontból fordulópont életünkben. Ebben a tanévben kezdtünk először az iskolát fenntartó

Csongrád megyei Önkormányzat által elfogadott pedagógiai program és helyi tanterv szerint dolgozni.

Ezek alapján a szakképzési és a közoktatási törvény szellemében rátértünk a 2+2 típusú szakmunkásképzésre. Ez azt jelenti, hogy a diákjaink az első két évben a közismereti tantárgyak mellett szakmai előkészítő ismereteket tanulnak. Ez utóbbi ugyan csak elméleti képzést jelent, de tanulmányutakkal, szakmai kirándulásokkal színesítve igyekszünk a szakmát megkedveltetni, a szakma iránti elhivatottságot kialakítani a tanulóinkban.

A 9. és a 10. osztály elvégzése, majd az azt követő alapműveltségi vizsga után tanulóink több szakma közül választhatnak. Az iskola 115 éves hagyományokkal büszkélkedhet és természetesen erdészarcukat a jövőben is meg kívánja őrizni, azonban, alkalmazkodva a munkaerőpiaci igényekhez, újabb, mezőgazdasági és kertészeti szakmákat is kíván oktatni. A kétéves képzések mellett iskolarendszeren kívüli képzések során számos egyéb, elsősorban erdészeti, faipari és vadászati szakmák oktatását kívánjuk megkezdni, illetve folytatni.

Az iskola személyi és tárgyi feltételei adottak arra, hogy jelentős szerepet vállaljunk a munkaerőpiaci képzésben, a munkanélküliek át- és továbbképzésében.

Mindezek mellett készek vagyunk felvállalni a magánerdő-tulajdonosok képzését, továbbképzését. Ugyancsak aktívan részt kívánunk venni az erdőőrök képzésében is.

Iskolánk országos beiskolázású, tanulóink számára kollégiumi elhelyezést biztosítunk. Egy évvel ezelőtt már hírt adtunk arról, hogy az iskola kezdeményezésére az iskolát fenntartó Csongrád megyei Önkormányzat címzett támogatást nyert 160 férőhelyes kollégium építésére. Örömmel szolgál, hogy az építkezés jó ütemben halad, és a műszaki átadásra már ez év végén sor kerül.

A kollégium ünnepélyes átadására és az iskola 115 éves évfordulójának megünneplésére együttesen 1999 tavaszán kerül sor. Bízom abban, hogy a 115 éves erdészeti hagyományokkal rendelkező szakiskola még hosszú évtizedeken keresztül a kor követelményeit kielégítve, a gazdálkodók megelégedésére szolgálhatja az erdészeti szakképzést.

*Andrésiné dr. Ambrus Ildikó
igazgató*

Az Ember az Erdőért alapítvány 1998. II. félévében az alábbi célokat támogatta:

Vadas Jenő Szakközépiskola, Mátrafüred (Fafaragó tábor megrendezéséhez)	100 ezer Ft
SE Erdőmérnöki Kar, Növénytan Tanszék Sopron (Magyarország ritka fa- és cserfajai c. kiadvány megjelentetéséhez)	300 ezer Ft
VÜSZI Kht. Gödöllő (Emlékkülés a Gödöllői Erzsébet-park 100. évfordulójára c. könyv megjelentetéséhez)	100 ezer Ft
Dr. Csóka György, ERTI, Mátrafüred (Xylofág rovarok c. könyv megjelentetéséhez)	1000 ezer Ft
Selmeci Társaság, Sopron (Roth Gyula: Erdőművelés II. c. könyv újra kiadására)	500 ezer Ft
KÖR-TE Környezet- és Természetvédő Nevelők Egyesülete, Miskolc („Erdők Hete” rendezvény költségeire)	160 ezer Ft
Erkel Ferenc Általános Iskola, Sopron (Erdei Iskola programra)	200 ezer Ft
Erdészeti Múzeum, Sopron (Erdészeti vonatkozású kiadványok; Diákhagyományaink: Steingrube nagyközség c. kiállítások megrendezéséhez)	150 ezer Ft

*Dauner Márton
elnök h.*

Az Erdőművelési és az Erdőhasználati Szakosztály kétnapos rendezvényt tartott a Bakony térségében, melynek témája a

MAGÁNERDŐ-GAZDÁLKODÁS

volt. Az első nap a Szentgáli Erdőbirtokossági Társulat fogadta a szakosztályok tagjait.

Vecsei Ferenc elnök és Bodor Károly erdőmérnök-szakirányító ismertették a Társulat helyzetét és a tulajdonukba tartozó erdők történetét.

Községünk a Bakony szívében, a róla elnevezett szentgáli mendencében fekszik. Az erdő szolgálta Szentgál ősi lakosságát, vadállománya révén váltak királyi vadászokká, őrizhették meg szinte 1945-ig kiváltságait, és az erdő biztosította a viszonylag magas jólét alapjait.

1328-ban I. Károly adott szabadalomlevelet, mely szerint: „...a község lakosai, kik előbb királyi pohárnokok voltak, de már hosszabb idő óta királyi vadászati szolgálatot teljesítenek, ennek fejében földjeik el nem adományozhatók, csak a király bíraskodhatik felettük, s az egész országon vámot nem fizetnek.”

A kiváltságlevelet aztán a későbbi királyok is megerősítették. Gyakorlatilag a szentgáliak kiváltságos királyvadászi jogukat, helyi nemességüket, nemzetes voltukat 1848-ig megtartották, illetve a hagyományok megőrzésével 1945-ig ápolták. 1857-ben még a község külterületének 62%-a erdő, 1935-re ez 41%-ra csökkent.

A magánerdők államosítását követően is jelentős erdőterületek maradtak a termelősövetkezet tulajdonában, valamint 1963-ig a jól működő erdő-közirtokosság kezelésében.

Sajnos a tájékozatlanság vagy esetenként a jószándék az erdők jelentős részénél egyenlő felosztáshoz vezetett, s ez azt jelentette, hogy sok esetben 30-40 ha-os földrészleteknek 100-150 tulajdonosa lett. Ennek eredményeként 1995. február 25-én 1282,8 ha területen, 6116,92 AK értékben megalakítottuk a Szentgáli Erdőbirtokossági Társulatot. Alapító tagjaink száma 352 fő volt. Az azóta eltelt időszakban területeink mintegy 150 ha-ral gyarapodtak és tagjaink létszáma is 400 fölé emelkedett. Az indulás pénzügyi nehézségeit leküzdendő, tagjaink 200 Ft-ot fizettek be aranykoronánként, mely összeget az első gazdálkodási év végén már vissza tudtuk fizetni. A társulat kilenc tagú elnökséget és felügyelőbizottságot választott a munkák irányítására.

A szakmai munkákat egy fő erdőmérnök irányítja, továbbá két erdésztechnikust és egy erdőkerülőt alkalmazunk. A teljes élőfakészletünk 240 000 m³. A birtokosság területe a hegyvidéki, lassan növekvő, kemény szálerdők kategóriájába tartozik. Mivel a fajösszetétel 77%-át a bükk, gyertyán és cser adja, ez a tény egyben a gazdálkodás szükségességét is meghatározta.

2000-ig: éves felújító vágás: 3400 m³; növedékfokozó gyérítés: 1400 m³; törzskiválasztó gyérítés: 900 m³; tisztítás 300 m³.

Komoly gondot okozott, hogy tagjaink egy része olyan területet vásárolt, amely 8-10 éve végvágott volt.

Ilyen területünk volt mintegy 40 ha, melynek újratelepítését az elmúlt években elvégeztük.

Az erdőművelési munkák dandárját az ápolási munkák jelentik, ez évente 175 ha. Tagjainknak évente 4 AK után 1 m² tűzifát tudunk járandóságként kiosztani. Bevételeinkből felszereltünk egy irodaépületet, szűrűzőt vásároltunk és most tervezzük egy fűrészgép beállítását.

Előnyei: hogy elbír egy megfelelő szakembergárdát, így a munkák tervezése, szervezése és ellenőrzése, valamint az adminisztráció megfelelő színvonalú végzése biztosítható.

Hátrányai: amit viszont nagy taglétszámunk és méreteink akadályoznak:

- tagjainkkal a megfelelő kapcsolattartás,
- határozatképes taggyűlések szervezése,
- vagyonarányos szavazások rendjének lebonyolítása,
- azonos minőségű tűzifa-járandóság kiosztása,
- közösen végezhető munkák szervezése.

A terepi bemutató előtt *Bús Mária* erdőfelügyelő felhívta a figyelmet, hogy az egyes erdőrészekben nem történt semmiféle „kozmetikázás”, a valós képet láthatják a jelenlévők.

Balról jobbra: Vaspöri Ferenc, Bús Mária, dr. Pethő József, Mezővári Miklós és Bodor Károly

A végtelennek tűnő gépkocsisor elindult a terepre. Változatos minőségű erdőket láttunk. Ezek felújítása kétségtelen biztos szak tudást igényel. Látni és hallni *Bodor Károly* erdőmérnököt, biztosak lehetünk abban, hogy a Szentgál környéki magánerdők jó kezekben vannak.

Bakonybél felé autózva már az ugodai házigazda, *Vörös Tibor* elnök fogadta a szakosztályokat a helyi EBT nevében. Szép bükös-felújítást láttunk. Bakonybélben az Erdők Házában folytatódott a program. A magánerdő-gazdálkodás eredményeiről és gondjairól fejtették ki többen véleményüket.

Vaspöri Ferenc igazgató, ÁESZ Veszprém, felhívta a figyelmet, hogy alaposan tanulmányozni kell a volt erdőbirtokosság hagyományait. 60 hektár felett meg kell fontolni az engedélyek kiadását. Fontos a szakember-foglalkoztatás.

Bodor Károly elmondta, hogy a határközelség még nyereséges exportot tesz lehetővé. Akác- és nyárerdőstítést vállalnak egyelőre. A magánosnak szinte biztos bukás az erdőfelújítás költsége. A szaktanácsadásnak jelenleg nincs piaci értéke. Évente 1-3% jövedelmezőség van. Panaszkodott a sok és bonyolult adminisztrációra és a Fenntartási Alap anomáliáira. Véleménye szerint a növedékfokozó gyérítés után nem szabadna járulékot fizetni.

Palaczky József (Dunaker Kft., Barcs) jelezte, hogy cégének forgalmából a magánerdőből kikérülő anyag mindössze 2-3%. Egyelőre zavarosak a piaci viszonyok, és sok olyan vevő van, aki megkárosítja az erdőtulajdonost.

Major László (erdészeti igazgató, Bakonyszentlászló) „A Bakonyszentlászlói Erdészeti szakirányítási tapasztalatai” c. előadásából idézzük:

Az erdészeti területe 1080 ha-ral csökkent a kárpótlási törvények következtében. Az rt. 1994 őszén, tehát még éppen időben készítette el ajánlatát magánerdők szakirányítására.

Az ajánlat tartalmazza:

- a teljes körű erdészeti szakirányítás keretében vállalt szolgáltatásokat, azok díjait;

– a különféle tervdokumentációk (erdőtelepítés, erdőfelújítás, erdőnevelés, fakitermelés) készítését és azok díjait területnagyság szerinti kategóriák és előhasználat-véghasználat bontásban.

A szolgáltatások kialakításakor arra törekedtünk, hogy azok magukba foglalják a teljes folyamatot, vagyis a tervezést, a kivitelezés ellenőrzését, számbavételét, valamint az elvégzett munkák-
nak az erdészeti hatóság felé történő elszámolását (E lap, K lap, F lap). Gondolkodtunk azon is, hogy kidolgozzuk a gazdasági, pénzügyi könyvelés ajánlatát is, ezt azonban elvetettük, később kiderült, erre nincs is igény. Az első szerződést 1995. szeptember 1-i hatállyal kötöttük a Gézaházi EBT-vel 500 Ft/ha szakirányítási díjjal, teljes körű szakirányításra (94 ha). 1996-ban további négy EBT-vel kötöttünk szerződést 463 ha erdőterületre. A Fenyőfői Legeltetési Bizottság jogutódjával a Fenyőfői EBT-vel is ebben az évben kötöttünk szerződést, amelynek két érdekessége is van:

– a Fenyőfői EBT három éven át más erdész szakemberek alkalmazásával próbálkozott, utána visszatért hozzánk;

– ez volt az első olyan szerződés, amelyet a vadászati jog gyakorlásáért a haszonbérleti díj fejében kötöttünk.

Jelenleg 8 erdőbirtokosságot irányítunk, melyeknek összes területe 1294 ha. Egyéni gazdálkodókkal nem sikerült szerződést kötni. Nagyon fontos, hogy vállalt szerződéses kötelezettségeink tisztességesen teljesítsük, még véletlenül se keveredjünk visszaélés vagy csalás gyanújába, mert azonnal eljártssuk az irányunkban megnyilvánuló bizalmat. Mindenképp bizalmat növelő dolog az, ha az erdész állandóan jelen van a területen.

Fontos szempontnak tartottuk:

– az elhúzódó kárpótlási folyamat miatt „gazdátlan”, jórészt tonkrement erdősítések rendbetételét, a természeti károk felszámolását;

– a finanszírozhatóság megteremtését.

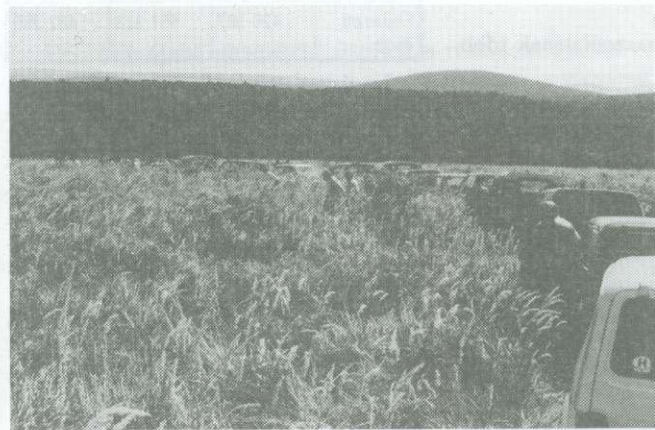
A gazdálkodás folytonossága végett a birtokosságoknak a hozamok egyenletes időbeli elosztását javasoltuk. Az elképzelések alapján erdőrészeslet szinten javaslatot teszünk az egyes erdőgazdálkodási tervre. Egyeztetés az Állami Erdészeti Szolgálattal.

Erdészeink a szakirányítási feladatok elvégzéséért plusz jövedelmet kapnak (alpbérenővelés, prémium), bár véleményem szerint a jelenleginél többet kellene ezért a munkáért fizetni. A szerződésben szabályozott szolgáltatásokon kívül igen sokrétű kapcsolat alakult ki az erdőbirtokosságok és az erdészet között:

– Segítettünk megfelelő minőségű csemétét beszerezni.

– Esetenként kölcsönadjuk speciális erdészeti gépeinket, kerületvezető erdészeink keresnek vállalkozót a fakitermelésben.

– Esetenként az erdészet segít a faanyag értékesítésében.

Az 1998-ban felvásárolt 1000 m³ faanyag az általunk irányított erdőbirtokosságok termelésének alig 15%-a. Általában a birtokosságok nettó befizetők. A normatív támogatásokból a működés kezdetén kevés a bevétel.

Az erdőbirtokosságok a pályázati lehetőségeket nem tudják kihasználni, mert

– egyes pályázati lehetőségek diszkriminatívak a kis területű erdőbirtokosságokra nézve (pl.: a szakirányítási díj 50%-ának térítése csak 300 ha felett);

– a pályázatok formai előírásai viszonylag bonyolultak.

A helyzet javítása végett

– jelentősen emelni kellene az erdősítések normatív támogatását, hogy az közelítsen a valós erdősítési költségekhez;

– csökkenteni kellene a járulékelvonást, legalább a növedékfokozó gyéritések után ne vonjanak járuléket;

– növelni kellene a tényleges állami támogatást;

– szélesíteni kellene a normatív támogatások, szűkíteni a pályázati támogatások körét;

– lehetőséget kellene a társasági adótörvényben is biztosítani a bevételek időbeli elhatárolására a később megjelenő erdősítési költségek finanszírozására;

– a jövőben keresni kell az EU és a PHARE támogatások igénybevételenek lehetőségét, hiszen ezek a források EU tagság előtt is rendelkezésre állnak.

Az eddigi tapasztalatok alapján nyugodtan kijelenthetem, hogy nem kell az erdőt a magánosoktól féltetni, hiszen megfelelő szakirányítás és felügyelet mellett képesek szakszerűen, tartamosan gazdálkodni, érdeik állapota jó, rablogazdálkodásnak a legkevésbébb nyomát sem tapasztaltuk.

OLÁH JÁNOS (Ligniwood Kft.): A tekintélyes erdőterületekkel és már ma sem lebecsülendő kitermelési mennyiséggel rendelkező *magánerdők* mindezen lehetőségeik ellenére

– erősen széttagoltak, valamint

– aktuális termelési céljaikat tekintve nekik – szemben az állami erdőkkel – pillanatnyilag nagyobb lehetőségeik a mennyiségi fa-termelési célok vonatkozásában vannak.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy *a termelő kellően informált legyen terméke mindenkor piaci értékéről*, hogy a választott értékesítési csatorna annak reális költségein felül ne szívjon el árbevétel tőle. Kézenfekvőnek tetszik a *magánerdő-tulajdonosok körében is az egységes szervezett fellépés*.

Nem szabad vonakodni igénybe venni ehhez a szakmai támogatást olyan szakemberektől, cégektől, akik bár üzleti alapon, mégis igen elősegíthetik a magánerdő-tulajdonosok sikeres gazdálkodását.

A kereskedelem területén kiemelten érvényes ez a tömegárak esetében, ahol a közbeiktatott kereskedő sok egyéb mellett gyűjtőfunkciót is ellát, miközben nélkülözhetetlen információkat közvetít a termelő és a felhasználó között. *Az egy tételben továbbadásra kínált árumennyiség esetében szinte kivétel nélkül jobb feltételek érhetőek el a piacon*, mintha mindenki egyenként próbálna vagononként áruját értékesíteni.

Ugyanakkor azt sem szabad letagadni, hogy elsősorban az állami szektorban erős félelem uralkodott és részben uralkodik a magánszektor által kitermelt fatömeg dömpingszerű piacra jutásával szemben.

Rendkívül fontosnak tartom közöttük a párbeszéd fenntartását és a kapcsolatok erősítését, *egymás érdekeit ismerő és szem előtt tartó korrekt üzletfelekre* van szükség.

A piaci helyzetről szeretne naprakész tájékoztatást *Mezővári Miklós* vállalkozó, aki évi 40-50 ezer köbméter rönkanyagot forgalmaz.

Dr. Pethő József erdőhasználati szakosztályvezető sikeresnek értékelte a kétnapos közös rendezvényt. Hasonló folytatást vár.

Fahasználati szakosztályülés

Ezúttal a Nyírerdő Rt. adott otthont a háromnapos rendezvénynek. A Guthi Erdészeti vadászházában fogadta az érkező vendégeket *Bartucz Péter* erdészetigazgató. Néhányan igen messziről érkeztek, így valamennyiünknek jólesett az *Erzsike* kínálta léleklevegőt. *Pethő József* szakosztályelnök és *Zambó Péter* titkár, no és a vendéglátók rövid tájékoztatója után Szatmár-Bereg felfedezésére indultunk. Sokszor hallani, hogy ezekkel a „kulturprogramokkal” fűszerezett szakmai rendezvények kissé hosszúra sikerülnek, mintegy megkérdőjelezve a felfedezőutak létjogosultságát. Ám azt hiszem, nagyon jól teszik azok a rendezők, akik nem sajnálják az időt és költséget, hogy szűkebb pátriájukat megismertessék a vendégekkel. Mert bizony Szatmár-Beregbe sem jut el mindennap az ember. A turistavándi vízimalom – most a felújított állapotában – nem mindennapi látvány. A szatmárcecei temető Kölcsey síremlékével – különösen alacsony fényben – az arra fogékonyakból tisztító és lelkesítő gondolatokat ébreszt. Tárpa község is hasonlóan indukál, noha most csak a szárazmalom megtekintésére volt idő.

Ha azt mondom Csaroda, minden bizonnyal kevesen tudják, hogy ez a piciny falucska milyen értékeket rejt múltjával, jelenével.

Másnap egészen különleges fakitermelő versenynek lehettünk szemtanúi, amit a Guthi Erdészeti már több év óta minden évben megrendez. A vállalkozók között zajlik a küzdelem. A tét a jövő évi munkalehetőség, s a legjobbaknak egy kicsivel több bér, biztosabb megélhetés. Természetesen mindehhez elegen-

dő munkacsapatnak kell beneveznie a versenyre.

A „vérré” menő küzdelem a gép és felszerelés szemlélésével kezdődik. Ilyenkor a benevezettek kisubickolják a sokszor már viseltes erőgépeiket, és egyenruhát vesznek vagy csináltatnak, nehogy úgy nézzenek ki, mint a nagydaiak. A különféle versenyszámok közül a szakosztály a döntést tekintette meg.

Kovács Gábor vezérigazgató adott áttekintést a részvénytársaság igencsak izgalmas történetéből. Hiszen minusz hat-száz millióval kezdtek annak idején, s mára elmondhatják, hogy pluszra változott ez az összeg.

Itt is igen komoly erőfeszítés árán valószínűleg meg mindez. Megtudhattuk *Juhász Lajos* főmérnöktől, hogy a gazdaság adottságai erdészeti szempontokat figyelembe véve kedvezőek. Nincs munkaerőgond, jelentős földterület vár erdő-sítésre, úgy tűnik, hogy az akác a közeljövő sikerfajája lesz a piacon. Hátrányként érinti viszont a céget a felvevő nyugati piac távolsága, az infrastruktúra fejletlensége, ami a térség általános problémája.

A Nyírerdő Rt. fahasználatának főbb mutatói:

Balról jobbra:

Kovács Gábor, dr. Pethő József és Zambó Péter

Területkimutatás

Erdészeti	Erdőterület (ha)
Tiszacsege	2666
Hajdúhadház	3155
Debrecen	8859
Haláp	6716
Guth	7305
Nyíregyháza	4537
Baktalórántháza	7355
Nyírbátor	9394
Fehérgyarmat	4534
Mátészalka	1940
Összesen:	56461

Fafajösszetétel

Akác	43%
Tölgy	29%
Fenyő	12%
Nyár	9%
Eklomb	4%
Ellomb	2%
Hnyár	1%

Kitérített bruttó fatérfogat %-os megoszlása fajajonként

Faj	1995	1996	1997
Tölgy	12,3	13,2	14,3
Akác	46,3	48,5	42,8
Eklomb	1,8	2,1	2,2
Nyár	30,5	27,0	32,0
Ellomb	0,4	0,3	0,4
Fenyő	8,7	8,9	8,3
Összes	100,0	100,0	100,0
Össz. (m³)	309 700,0	306 700,0	299 000,0

A fahasználati ágazat fedezeti összegének alakulása (eFt)

Fahasználat	1995	1996	1997
Nettó árbevétele	823 872	1 006 579	1 050 540
Közvetlen költsége	402 885	455 256	567 755
Fedezeti össz.	420 987	551 323	482 785

Izgalmas volt hallgatni a műszaki vezérigazgató-helyettes ismertetését a dolgozók alapfeladatairól, s a prémiumfeltetelekről. E beszámolóban nincs lehetőségünk a részletes ismertetésre, mindenestre a jelenlévők szokatlan aktivitással tették fel kérdéseiket. Azt is megtudhattuk, hogy a kerületvezetők vállalkozóként végzik munkájukat.

A Guthi Erdészeti területét szakadó esőben mutatta be *Bartucz Péter* és csapata. Monszunszerű esőben a rálövés színhelyén tapogathattuk a jelenleg is világrekord dámtrófea hasonmását.

Vendéglátóink nem feledkeztek meg a nyírbátori fafeldolgozó üzem bemutatása után a természetvédelmi programról sem. A Bátorligeti Ósláphoz *Máté Rudolf* kalauzolt, ahol a látogatókat bemutatónak várja az év minden szakában.

Popovics Mihály erdészeti igazgató bemutatta a nyírbátori templomot és a nemrég felújított csodálatos ácsolt faszervezetű haranglábat. Jó kis rendezvény volt.

Erdők hete – 1998

„Az erdészet és a társadalom” témában rendezett konferenciát Békéscsabán a Délalföldi Erdészeti Részvénytársaság Békés megyei Önkormányzata, az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya és az Országos Erdészeti Egyesület Békés megyei Csoportja.

Puskás Lajos oktatási igazgató igazán kiváló előkészítő munkát végzett, hiszen a helyi napilap egy teljes oldalt szentelt a rendezvénynek, az erdészeknek.

A konferencia levezető elnöke Puskás Lajos volt. A résztvevőket Varga Zoltán, a Békés megyei képviselőtestület elnöke köszöntötte.

Dauner Márton, az FVM Erdészeti Hivatalának elnöke „Napjaink erdőgazdálkodása” címen adott tájékoztatót a megjelent pedagógusoknak, kiemelve az erdők közjóléti funkcióját, és kérve a pedagógusokat, hogy segítsenek az erdészek társadalom általi jobb megismerésére.

Ormos Balázs vezérigazgató előadását (akadályoztatása miatt) Puskás Lajos

olvasta fel „Erdőgazdálkodás és a közönségkapcsolat” témában.

Mőcsényi Miklós, a FAGOSZ főtákkára „Célcsoportos szociológiai felmérés az erdőgazdálkodásról” és az abból levonandó tanulságokról beszélt. (E két éve készült felmérés bizonyítja azt a siralmas helyzetet, mellyel a társadalom az

Kovátsné dr. Német Mária előadását tartja.
Balról Puskás Lajos.

erdészek tevékenységét látja. Véleményem szerint nem volt szerencsés ezt a belső használatra készült lehangoló anyagot a nyilvánosság előtt ismételtelen közreadni. Csak nehezítjük a dolgunkat.)

Ragyogó előadást hallhatunk Kovátsné dr. Német Mária főigazgatótól, aki a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolából jött. „Kihívások, stratégiák a nevelésben” című előadásával sejtette lehetőségeinket.

Papp Ferenc helybéli iskolaigazgató „Az erdei iskola szerepe a nevelésben” c. előadásában ismertette tevékenységüket.

Dr. Csóka György, az ERTI főmunkatársa érdekes felvetéssel kezdte a bemutatót tartott „Bepillantás az erdő rovarvilágába” címmel. A gyönyörű felvételek egyértelműen sikert arattak.

A záró előadást Kóti István és Puskás Lajos tartotta „Ökológiai vízpótlás a Fekete-Körös erdeiben” címmel.

A konferencia célja az volt, hogy betekintést adjon a külső szemlélőknek – elsősorban a környezeti neveléssel foglalkozó pedagógusoknak – szakmánk életébe, együttműködésre hívja fel a résztvevőket környezetünk és ezen belül erdeink jobbítása érdekében.

SOMOGYI ERDŐKÉRT kitüntetés

A Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. vezetése 1992-ben alapította a **SOMOGYI ERDŐKÉRT** vállalati kitüntetését. Azok kaphatják meg, akik magas színvonalú munkájukkal hozzájárultak a somogyi erdőgazdálkodás fejlesztéséhez, hírnevének növeléséhez. Az adományozás időpontja minden év október 23.

1997-ben újabb elismerést alapított a részvénytársaság vezetése. Elismerő oklevelet kap a cég valamennyi egységének erdészetének egy-egy dolgozója: Szalai Károly (Kaposvár E.), Vitman László (Nagyatád E.), Bóna Péter (Lábod E.), Puskás József (Szántód E.), Lengyel Ferenc (Igal E.), Fodor György (Barcs E.), Molnár József (Iharos E.), Bek József (Nagybajom E.), Gresa Gyula (Marcali E.), Horváth Árpád (Somogyvár E.), Mike Józsefné (Központ).

A Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. az elmúlt közel egy évtizedben sokat tett és tesz azért, hogy a közvélemény minél jobban megismerje az erdőgazdálkodást, az erdész munkáját, és mindenekfelett azt a gyakran félremagyarázott tevékenységet, amelyet a természeti értékek védelme érdekében kifejtünk. Meggyőződésünk, hogy ehhez partnereket leginkább a felnövekvő generáció tagjai között találhatunk. Erdei iskolánk, rendezvényeink – majálisok, szakmai bemutatók, kiállítások, erdei környezetben rendezett sportvetélkedők, iskolai kirándulások, erdei kisvasúti programok stb. –, mind ezt a célt szolgálják. Ugyancsak ebbe a sorba tartoznak a képzőművészeti kiállítások is, hiszen egy szép tájkép, egy ritka pillanatot ábrázoló természetfotó mély benyomást tesz a nézőre.

Ez évben Prihoda Judit állatfestő és Ferencné Fogarasi Éva naturmontázs készítő munkáiból nyitott a SEFAG Rt. kiállítást.

Köszönjük, hogy gondoltak ránk!

Az év vége közeledtével általában eltűnődünk az elmúlt napokon, heteken, hónapokon és szeretteinkre, barátainkra, ismerősöinkre többet emlékezünk. Mi is ezt tesszük. Hálás szívvel gondolunk azokra az erdészekre, akiket személyesen talán nem is ismerünk, de mellettünk voltak és vannak edesapánk halála óta. Köszönjük azokat a segítő kezeket, amelyek szeretettel nyúltak felénk s így érezhettük, hogy nem vagyunk egyedül.

Ez a nyolc szív karácsonyváró hangulatban gondolt mindazokra, akik szeretettel melegével vettek és vesznek körül bennünket a mai napig is.

Ezzel a pár sorral szeretnénk békés, boldog karácsonyi ünnepeket és eredményekben gazdag új esztendőt kívánni mindannyiuknak a Kincses gyerekek: Anita, Ildikó, Balázs, Máté, Péter, Noémi, Barnabás, Dávid.

*

A gyermekek megsegítésére felhívást tettünk közzé, kérve Tagtársaink segítségét.

1998. november 18-ig 650 480 Ft gyűlt össze. Ebből elnökségi határozat alapján Horváth József helyi csoporttitkár és Bogdán József területi képviselő javaslatára a központi fűtés (vegyes tüzelésű kazánnal) beszerelését, valamint a szeptemberi iskolakezdéshez szükséges ruházat beszerzését támogattuk.

Felhívjuk tisztelt Tagtársaink figyelmét arra, hogy az Országos Erdészeti Egyesületnek, mint közhasznú szervezetnek lehetősége van adókedvezmény igénybevételére jogosító igazolás kiadására. Ehhez szükségünk van az alábbi adatokra:

Név: (csekken nem mindig olvasható)

Lakcím: (nem mindig azonosítható)

Adószám:

Köszönjük valamennyi Tagtársunknak, Támogatónak a segítségét és reméljük, hogy a továbbiakban sem feledkeznek meg e nemes célról, a gyerekek támogatásáról!

A Debreceni Helyi Csoport az „Erdők Hete” alkalmából Hajdúhadházán tartott régió-tapasztalatcserét

Tóth József csoporttitkár köszöntötte a szép számban egybegyűlt résztvevőket, majd elkezdődött a szakmai program.

Fekete György erdészeti igazgató: A régió hagyományos sok szektorú erdőgazdáinak együttműködése az együttgondolkodás jegyében.

Dr. Kapusi Imre kutató-fejlesztő mérnök: Klónozott akác-fajták kutatási eredményeinek bemutatása a Hajdúhadházi Erdőbirtokosság és Erdőszövetkezet területén.

Dr. Kapusi Imre-Áncsán György ágazatvezető: Akác-fajták racionális termesztési technológiája. Gazdaságossági összevétel címen tartottak beszámolót.

A megfogalmazott kérdésekre (ültetési csemete darabszám, nevelő és végvágás stb.) ki-ki választ kapott.

Az előadások tulajdonképpen a terepen hangzottak el, a helyszínen demonstrálva az eredményeket.

Szerkesztők találkozója

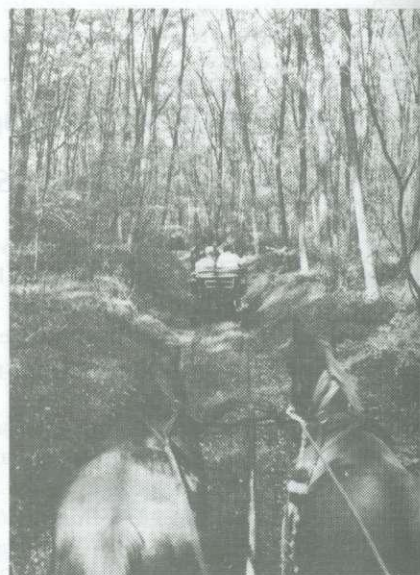
Másodszor találkoztak az erdészújságok szerkesztői, hogy kicserélhessék a közös témákról véleményüket. Valószínűleg a távolság is közrejátszott abban, hogy kissé foghíjasan ültük körül a guthi vadászház ebédlőasztalát. A HÍRFA-t Nyerges Éva, a SEFAG Híradót Detrich Miklós, a Profi ERFA-t Király Pál, az Erdészeti Lapokat e sorok írója képviselte. Az írott szó felelősségéről, a lapszerkesztés bonyolultságáról és az Egyesület, az erdészszakma jövőjéről folyt az eszmecsere.

Vendéglátóink között volt egy erdész-ananyuka, aki a Soproni Egyetemre adta

leányát. Elborzadva említette, hogy azok az állapotok, amelyek a kollégium illemhelyein tapasztalhatók, méltatlan hozánk. Kérve kérte, hogy próbáljunk meg ez ügyben valamit tenni. Nos a nyilvánosság talán segít.

Az erdészlapok szerkesztőinek összejövetelét követte a Nyírerdő rendezvénye, melyet a civil médiák részére szervezett.

Mint minden esztendőben, az idén is meghívták az írott és elektronikus sajtó képviselőit egy kellemes őszi napra, erdei környezetbe, hogy kötetlen sajtóbeszélgetés keretében ejtenek szót gazdál-

kodásról, környezetről, erdőről, vadgazdálkodásról, a nagyközönséget szolgáló tevékenységeikről.

A sajtóbeszélgetés témái: Az erdők hete. Az ember és az erdő. Erdei közmunkák. Regionális és erdőgazdálkodás. Ősz-erdő-vad. Vadászati szezon Északkelet-Magyarország vadászterületein. Vagyonvédelem a Nyírerdő Rt.-nél.

Az eszmecsere követően erdei lovas-kocsikázásra került sor. A televíziók munkatársait vadászkísérettel a dárbarcogás helyszínére vitték. Lehetőséget kínálnak természetfotózáshoz, filmhez. Akik ezen a programon nem kívántak részt venni, azok teniszeshettek, tekezeshettek, szakszerű kísérettel természetfelfedező sétára indulhattak.

Pápai Gábor

A Magyar Tudomány Napja alkalmából a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara Dr. Roth Gyula születésének 125. évfordulóján emlékülést rendezett

A részletes program:

A megnyitót Dr. Faragó Sándor, az Erdőmérnöki Kar dékánja tartotta.

Előadások:

Dr. Roth Gyula élete és munkássága Dr. Führer Ernő főigazgató, ER-TI;

Dr. Roth Gyula az ember Roth Mathea okleveles erdőmérnök, TAG-EG;

Dr. Roth Gyula nemzetközi tudományos tevékenysége Dr. Mátyás Csaba intézetigazgató egyetemi tanár, SE Környezettudományi Intézet

Dr. Roth Gyula erdőművelési kísérleteinek folytatásáról Dr. habil. Koloszar József tanszékvezető egyetemi tanár, SE Erdőművelés Tanszék;

Dr. Roth Gyula vadgazdálkodási tudományos tevékenységéről Dr. habil. Kőhalmy Tamás intézetigazgató egyetemi tanár, SE Vadgazdálkodási Intézet

Dr. Roth Gyula szobrának megkoszorúzása a SE Botanikus Kertjében. A koszorút Dr. Faragó Sándor, az Erdőmérnöki Kar dékánja helyezte el.

A Roth-féle szálalóerdő-kísérlet megtekintése.

Koszorúzás az emlékhelynél. Elhelyezte Dr. Rónai Ferenc, a Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola igazgatója.

Vadas Jenő-napok

A XIII. Mátrafüredi erdésznap

Barátossy Gábornak, az FVM Erdészeti Hivatala elnökhelyetteseinek ünnepi megnyitójával kezdődött a kétnapos rendezvény. A TermészetBÚVÁR Egyesület elnöke, Garancsy Mihály köszöntötte az iskolát abból az alkalomból, hogy belépett az Egyesületbe.

Az iskola tanulói és Koncz Gábor színművész adtak műsort, mielőtt az elsős hallgatók letették a fogadalmat.

Vadas Jenő szobrának koszorúzása után az íjászzal ismerkedhettek a megjelentek.

Délután került sor a tanulók kiselőadására erdőművelés-ökológia, vadgazdálkodás-ökológia, erdőhasználat, gépészet témakörökben.

A kísérő képzőművészeti kiállításon Blaskó Sándor szobrász, Abonyi Magyar Imre festő, Petrás Mária kerámikus, valamint Faludi Mária festőművész alkotásaiban gyönyörködhetett a művészetre fogékony publikum. Sok-sok hasonló rendezvény kell.

Segítség!

A kárpátaljai árvízkárosult erdészek megsegítésére az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete, a FAGOSZ és az Országos Erdészeti Egyesület kárenyhítő gyűjtést szervez.

A helyszíni tájékozódás alapján a NYÍRERDŐ Rt. koordinálja a beérkező segélyeket. A pénzadományokat, mely a leghatékonyabb segítési mód a 11993300-04301059 számon „ÁRVÍZ” közleménnyel lehet befizetni.

A NYÍRERDŐ Rt. raktárbázist létesített, ahonnan a beérkező tárgyi adományokat saját járművel juttatják el a rászorultakhoz.

Részletes információt a (42) 432-002 telefonon vagy a (42) 432-055 faxon kaphatunk.

Segítsünk a bajbajutott erdészeken!!!

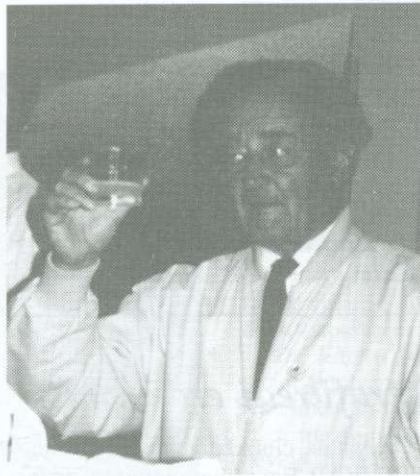
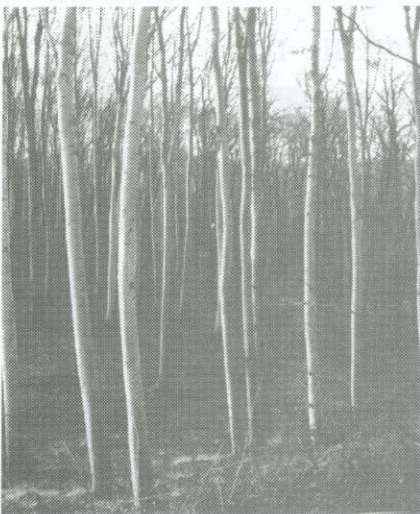
Az óriások földjén (8)

Búcsú Sziklai Oszkártól

Késő délután szálltunk fel a buszba, befejezve a mamutfenyők birodalmában tett látogatásunkat. Szokatlan érzés fogott el a látottaktól, amit csak fokozott a tovasuhanó, már homályba burkolódzó óriási fák keltette hangulat. Semminek éreztem magam. Hihetetlen honvágy került hatalmába. Édesapámra gondoltam, akinek már nem mesélhetem el mindezt. És a többi elment rokonra, barátira, kollégára, s most, ahogy írom e sorokat Sziklai Oszkárra. Az elmúlás viszonylagosságára.

Hogy a Krisztus születésekor lehullott fenyőmag gyököcskéjével belekapaszkodott a földbe, és elkezdte évezredek életét. Minden évben milliméternyi gyűrűvel vastagabb halott anyagot burkolt ölelően az élet. A halál tartotta, tartja a mai napig ezeket a faisteneket. Csendes megnyugvással fejezik be működésüket a sejtek milliárdjai, s biztos támaszt adnak az újonnan születő sejt-kezeknek, melyek olykor száz méter magasra adogatják folyamatos egymásutánban a savak, lúgok által oldott élettelt, hogy odafent a napfény izzította vegykonyhában életre keljen az örök anyag. Ehhez képest semmi nem számít. A Yosemite-parkban tolongó turisták tájat csodáló tekintete, a Sequoia-Park kapuját őrző indián aszszony lelkes közlése, hogy a férje magyar, Reno városának tízezernyi játékautomatájá előtt bamba egykedvűséggel a nyeremény reményében a karokat húzogatók száza, hogy a Lassen Nemzeti Parkból az esőn kívül nem láttunk semmit, hogy a Crater-tó Nemzeti Park hétezer évvel ezelőtti központi hegye helyén mára már hatszáz méter mély tó változtatja színét minden percben,

Az elhagyott haza bükkösei...

Isten veletek cimborák...

hogy Seattle százötven éve még vadon volt – semmit nem számít. Azaz hogy mégis!

Mert akkortájt egy bizonyos Seattle nevű indiánfőnök a fehér ember mohóságát látva beleegyezett abba, hogy a környéken élő népét rezervátumba telepítsék. Nagylelkű cselekedetéért nevét vette fel az alakuló város. Őt idézem:

„E földnek minden szöglete szent az én népemnek. A harmatban csillanó fenyőtű, a homokos part, a ködgomoly a sötét erdőben, minden tisztás és zümmögő rovar. Így tehát, mikor a Nagy Fehér Főnök Washingtonból azt üzenté, megőhajtja vásárolni földjeinket, nagyon sokat kíván tőlünk.

*Ha eladjuk nektek földjeinket, emlékezzetek arra, hogy a levegő milyen drága nekünk, a szellő beledja lelkét mind-
 abba, amibe életet lehel. A szellő, amely nagyapánk első lélegzete volt, az utolsó leheletet is szárnyaira veszi. A szellő, amely gyermekeinket is életre hívja majd. Tudjuk, hogy a fehér ember nem ért meg bennünket. Neki az egyik föld olyan, mint a másik. Idegen ő, mint a tolvaj, aki éjjel lopakodik be, és magával viszi mindazt, amire szüksége van. A föld nem testvére, hanem ellensége, amit ha leigázott, eltaszít magától. Úgy kezeli anyját, a földet és testvérét, az eget, mint megvásárolható és elorozható javakat, mint az eladó bárányt vagy a színes*

gyöngyöt. Étvágya elemészti majd a földet, és csak sivatagot hagy maga után. Egy valamit tudunk csak, amit egy nap talán a fehér ember is felfedez majd – a mi isteniünk ugyanaz az isten. Most azt hiszitek, hogy csak a tiétek, mint ahogy földjeinket is magatoknak akarjátok – de őt nem birtokolhatjátok. Ő az emberek istene, és nem tesz különbséget rézbőrű és fehér ember között.

Ez a föld kedves neki, és ha a földet bántjátok, azzal teremtőjét gyalázzátok meg. Hová lett a vadon? Eltűnt. Hová lett a sas? Elszállt. És mit jelent búcsút venni a száguldó lovaktól, a vadásztól? Az Élet végét, a tengődés kezdetét.”

... és a befogadó óriások

Oszkár Bátyám! Azt képzelem, hogy ott az örök vadászmezőkön találkozottál a békés indiánfőnökkel. Csak álltatok egymással szemben, hosszasan, majd megszólalt a fejdíszes Seattle:

– Láttalak sápadtarcú testvérem és büszke vagyok Rád. Én egész életemet az erdőben éltem, de Te egész életedet az erdőért élted. Hosszan összeöleleztetek.

Istven veled Oszi Bácsi!
 Nyugodjál békében!
 Pápai Gábor

Noah Seattle indiánfőnök levelének teljes terjedelme az Erdészeti Lapok 1996. évfolyamának 355. oldalán (novemberi szám) olvasható dr. Mátyás Csaba felvezetőjével.

A szabadok országában (7.)

Beszámoló az OEE 1997. novemberi thaiföldi tanulmányútjáról

Hosszú út után erősen szabdalt erdős hegyvidéken át jutottunk el Thaiföld második legnépesebb városába, a 100 000 lakosú Chiang Maiba, „Észak rózsájába”. A város közelében található az ország legmagasabb hegycsúcsa is, a 2567 m magas Doi Inthanon, amely névadója a körülötte elterülő nemzeti parknak.

A várost a XIII. sz. közepén – Mengrai király alapította. Az óvárost ma is az 1296-ból származó szabályos négyzet alakú vizesárok és fal veszi körül. A történelmi múltra 79 ősi templom emlékeztet. A Wat Chiang Man-t még Mengrai király építtette és faltámasztó pillérei életnagyságú elefántok voltak, melyből néhány még a mai napig is látható. A számtalan szebbnél-szebb wat az építészet, szobrászat, díszítőművészet csodája. Lenyűgözőek a bejáratokat őrző démonok sárkány és kígyó formákban való megjelenése, hiszen némelyik 25-30 m hosszúságú. Itt az indiai, burmai, sőt Sri-lankai hatások keverednek a thai építészeti elemekkel és talán ezek ötvöződése adja azt a csodálatos összehatást, ami lenyűgözi a szemlélődőt.

Látogatás a Huai Hong Khrai Királyi Fejlesztési és Kutatási (Oktatási) Központban (nov. 22.)

Ófelsége Bhumibol király az 1951-es trónralépésétől kezdve nagy figyelmet szentel az ország fejlesztésének, és a vidéken élő közösségek önállósága és szellemi felemelkedése biztosításának. Mindezek elősegítésére az ország hat régiójában Királyi Fejlesztési és Kutatási Központ létrehozását rendelte el.

A meglátogatott központot 1982-ben alapították egy 1360 ha-os vízgyűjtő területén. A fő célok: a víz hasznosítása, a víz tisztításának megelőzése, a vizes területek megőrzése, újraerdősítés és a mezőgazdaság fejlesztése.

A kutatási programjaink: vízkészlet hasznosítása, erdészeti fejlesztések, területhasználat ésszerűsítése, szonnövények termesztése, az intenzív gazdálkodás lehetőségeinek vizsgálata, a lábas jószágok és fejőstehenek tartási lehetőségei, a halgazdálkodás fejlesztése, a békatenyésztés lehetőségei, az erózió elleni védekezés vetiver fű telepítésével.

Az erdészeti fejlesztések a mesterséges vízgazdálkodási beavatkozásokkal a további hasznosítások alapját teremtik meg. 15 évi munkával sikerült rehabilitálni a degradálódott, zömében teakfa erdőket. Technológiákat (módszer, fafaj, eszközök) dolgoztak ki öntésterületek, völgyek és hegyoldalak újraerdősítésére. Fontos feladatnak tartják a természetes élővilág visszahozását a rehabilitálandó területre.

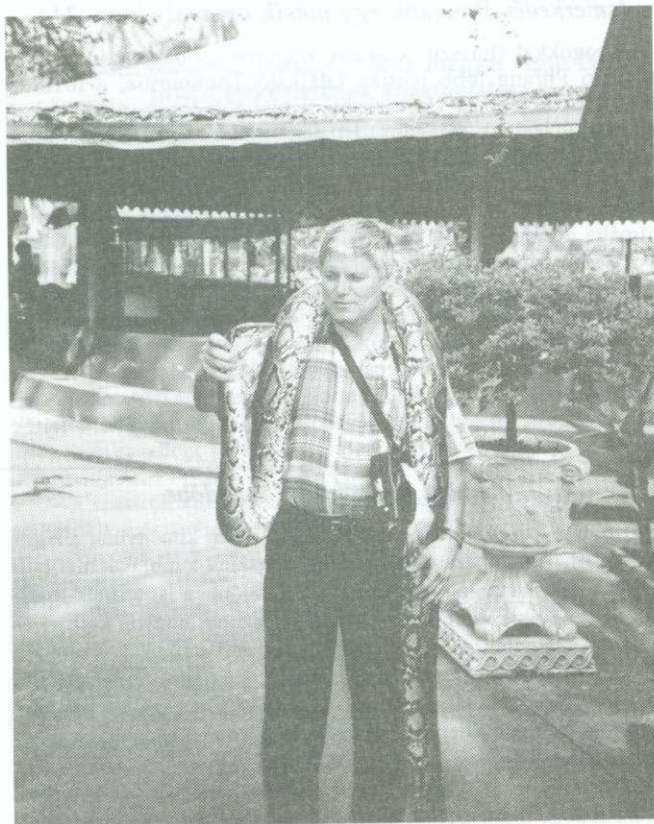
A fejlesztések eredményei az oktatás, kutatás, gazdasági szektorok munkáinak összehangolása, kormányhivatalok kooperálása és a központok tágabb környezetében fekvő települések életminőségének emelkedése területén jelentkeznek.

Ófelsége a legmagasabb szintű vendégeinek is bemutatja ezeket az intézményeket, ahol egy-egy faültetéssel örökítik meg a látogatást. Mi János Károly spanyol király és a Brunei Szultán fát láthattuk a sok egzotikus szépséget rejtő kis tóparti parkban.

Útban Bangkok felé (nov. 23.)

A több mint 700 km-es utat csak a Pang ta falunál szakított meg, ahol egy volt Elefántidomító (ma Elefántvédelmi) Központot látogattunk meg, amely a Királyi Erdészeti Hivatal irányítása alatt áll.

1996-ban Ázsia 13 államában kb. 42-43 000 vadelefánt él. A legtöbb Indiában (kb. 25 500), de Thaiföldön is cca. 1350 példány található. A háziasított elefántok száma Ázsia 11 államában kb. 16-17 000 és még szerte a világban cca. 1000 db

él. A legtöbb Myanmarban (Burma) található (kb. 6400), majd a második helyen Thaiföld áll mintegy 3800 db-bal.

A központ ma idegenforgalmi látványosság, ahol rendszeresen bemutatókat tartanak.

A bemutatóra várakozva nagy élményben volt részünk a falu piacán. Volt itt minden: szamurájkard és bozótvágó, a legkülönbözőbb kézműipari termékek, sokféle gyümölcs, zöldség és fűszer, szárnyas és lábasjószág vesszőkosarakban és mindent átlengett az olaj és füstszag, mert a számtalan „lacikonyha” sütötte, főzte, párolta a halat, húst, zöldséget, rizst és szó szerint érte minden tücsköt-bogarát.

Láttunk főzésre előkészített krokodilt, kígyókat élve és holtan, nyúzva és nyúzás nélkül, egyben és darabolva. Olajban pirított és újságpapírban árult rovarokat, hernyókat. Többféle hús szőrben-bőrben, egyben és darabolva, a daraboláskor az asztalról összegyűjtött vért zacskóban. Meghökkenítő volt a disznóvehem malacokkal, kikelés előtti tojások kifejtett csibékek, melyeket nyársra húzva sütöttek és egyben kínáltak.

Az érzékenyebb lelkűek és gyomrúak igencsak „megrendültek” a látványtól és az átható szagtól. Így aztán nem is nagyon bántuk, hogy rövidesen indulhattunk a szép környezetben fekvő Elefántvédelmi Központba.

Az elefántok képzése-idomítása 5 évig tartott, ezt követően állították be őket elsősorban erdei munkákra (közelítés, kiszállítás, rakodórendezés stb.)

A bmutatón 16 elefánt szerepelt. A legfiatalabb 4, a legöregebb 30 éves volt, bikák, tehenek és növendékek is voltak közöttük. Az elefántok hajtóiktól, a mahoutoktól irányítva ízelet adtak sokoldalú „képzettségükből”. Láthattuk a vonszolás különféle módjait (egyes, páros, többes), a rakodást szőlóban és párosan. Még máglyáztak is! Aztán voltak cirkuszokban lát-

ható jelenetek: egyensúlyozás, finom műveletek, mint kalaplevétel, vízköntés üvegből stb.

A bemutatót követően a turisták elefánthátra szerelt kasban rázathatták magukat és hosszabb-rövidebb sétákon elefántnyi magasságból szemlélhették a világot – jó pénzért természetesen.

Ismerkedés Bangkok egy másik arcával (nov. 24.)

Pirogokkal (hosszú, keskeny motoros csónakok) indultunk a Chao Phrang jobb partján található Thonburiba, a főváros legősbibb részébe, a vízvárosba, a klangok (csatornák) bárka- és cölöpházainak világába. Itt nem műemlékeket lehet látni, hanem a thaiföldi élet egy szeletét, alighanem alulnézetből. Az itt élők a vízen születnek, itt nőnek fel és haláluk után csónakkal viszik őket a hamvasztóhelyre is. Thonburi a történelmi álmába dermedt múlt, melynek trópusi romantikáját a villanyvezetékek kuszasága és a borzalmasan berregő-pöfögő motorcsónakok hangja foszlatja szét.

Menet közben futó pillantást vethettünk az úszó piacra, majd az itteni kigyófarm izgalmas és látványos bemutatóját néztük meg, melyen mérgekigyók (köztük a legveszélyesebb királykobra is) és óriás pithonok „szerepeltek”. A műsor végén az egyik királykobra mérget a nézők szeme láttára fejték

le egy üvegpohárba, ezzel is bizonyítva, hogy nem „akármít” láttunk.

Visszafelé jövet csónakunkból megcsodálhattuk még az egyik leghíresebb bangkoki műemléket, a Wat Arunt, a Hajnal templomát. A 86 m magas épület Thaiföld legismertebb temploma, Bangkok egyik szimbóluma, amely szinte uralja a városképet.

Este Pichitr tábornok búcsúfogadást adott csoportunk tiszteletére a Királyi Erdészeti Hivatal vezetőjének és számos munkatársának részvételével.

A fogadásról közvetlenül a repülőtérré mentünk, ahol a szívélyes búcsúzkodások után még mindenki felidézte az elmúlt napok élményeit és csak megerősíteni tudta azt az idegenvezetői véleményét, hogy Thaiföldön egy 12 napos utazás olyan, mintha 1 órás városnézésre mennénk Párizsba. Ezt is mosolyogva kellett tudomásul vennünk, hiszen ez az ország a mosolyok országa és egyébként is mindenki azzal a szent fogadalommal indult a repülőgéphez, hogy ide, THAIFÖLDRE VISSZA KELL TÉRNI.

(Vége)

(A cikksorozat dr. Bencze Tibor naplójának, Marghescu Tamás feljegyzéseinek, fotóinak és dr. Kubassek János Thaiföld (Szián) c. könyvének felhasználásával készült.)

Kép és szöveg: Dr. Szikra Dezső

Kedden kimegyünk az erdőbe

Holnap, azaz kedden, október 6-án délután kimegyünk a Nyíri erdőbe, mert pompázatos az őszi táj, ezerszínű lombjukat már hullatják a fák, barcognak a dámvadak, s különben is, testnek-léleknek kell egy kis séta, tudományos. Kell bizony, nagyon kell.

De kimegyünk most azért is, mert vár bennünket – mindig, mindenkit! – Szulyovszky László erdész, a szigorú természetfélő s -védő jóbarát, a 48-as eszmék és emlékek megszállott ápológyűjtője, nemzeti-liberális tudatunk, lelkiismeretünk büszke őrző-élesztgetője.

Műsor is lesz, beszéd, szavalat – de most nem ez a fontos. Hanem hogy tiszta szívvel menjünk, szál virággal vagy gyertyával, s álljunk meg egy percre, fejet hajtva, szabadságharcunk mártírjainak kopjafáinál. Ez a legkevesebb, amit megtehetünk, de amivel tartozunk is...

(Kecskeméti Lét)

Negyvennyolcas ágyú, a Szulyovszky-gyűjtemény új szerzeménye

Október 6-ról más megközelítésben

Minden iskolás ismeri nemzeti gyásznapunk történetét, talán fel is tudja sorolni 13 (Lenkey tábornokkal és Kazinczy ezredessel együtt inkább 15) vitézünk nevét. Azt is tudja, hogy a bresciai hiéna bosszúja több mint 110 fejet követelt. Azzal azonban csak kevesen vannak tisztában, hogy Haynau szerény ministránsnak minősíthető a nemzetiségi mozgalmak egyes vezetőihez képest.

1848 véres őszén a magyarországi nemzetiségek – a magyarság és a világszabadság eszméi mellé álló örmények, zsidóság, bánáti svábok kivételével – a forradalom ellen fordultak. Különösen kiéleződött a konfliktus az önálló államiság igényével fellépő román és szerb mozgalommal szemben, ahol ráadásul a nemzeti ellentétek antifeudális konfliktusként jelentek meg. Az ortodox felekezetek és nacionalista vezetőik által fanatizált tömegek a szórványmagyarságra támadtak.

A Délvidéken a Stratimirovic és Tadic vezette szerb felkelőknek ezrek – főleg nők és gyermekek – estek áldozatul Bácsföldváron, Szenttamáson, Zentán. Végül a „nagy szerb renegát”, Damjanich János tábornok tudta csak helyreállítani a rendet.

Dél-Erdélyben a tízezret is meghaladta az áldozatok száma. Az Axente-Sever és Avram Jancu vezette román felkelők rátámadtak Zaránd, Alsó-Fehér és Hunyad megye kisebbségben lévő magyarságára. Kisenyeden egy udvarházba menekült több száz magyar lakost háromnapos ellenállás után gyilkoltak le.

Amikor október 23-án a maroszeiki nemzetőr dandár – Lázár Dénes őrnagy parancsnoksága alatt – szétverte Radnótnál a lázadókat, azok egy másik csoportja a kincstár és bányaváros Zalánát

támadta meg és rabolta ki, majd önmagát megadó és elvonuló 645 lakosát ölte le, a preszakai mezőn. Tucatnyi település: Krakkó, Magyarigen, Sárd, Borosbocsárd, Magyarcesztve, Marostújvár stb. jutott hasonló sorsra. Kőrösbánya mellett a Bárdy család tizenkilenc tagját végezték ki. 1849 januárjában a kollégiumáról híres Nagyenyed, májusában Abrudbánya semmisült meg. Kétségkívül, a magyarok is visszavágtak, de civil áldozataik száma összehasonlíthatatlanul kevesebb volt.

A múlt tragikus epizódjainak feltárása és ismertté tétele segíthet a Kárpát-medence népeinek, hogy egymást megértsék, korrekt viszonyokat alakítsanak ki, ahelyett, hogy az ellentéteket szaporítsanak.

Károlyfalvi József
(Kecskeméti Lét, Hetilap)

A Nyíri erdő pillanatainak örökkévalósága

Tehetséges fotós munkáival ismerkedhettek az október 6. ünnepségre látogatók. A „Szabadságharc Alapítvány” tulajdonában lévő ötvenkét színes felvételt a Nyíri erdő életrétek pillanataiból Somodi Ferenc természetfotós leste el. A huszonhárom éves fiatalember tizennégy éves kora óta járja objektívjeivel az erdőt, a természetet. Egészen különleges beállításokat rögzített. Az ellenfényes felvételek mindig hálás témái a fotósoknak, de Somodi szemléletében a fény és a téma összhatásában egészen sajátos. Csak remélhetjük, hogy találkozunk még munkáival.

ROVATVEZETŐ: DR. SZIKRA DEZSŐ

Régiómegbeszélések fő témakörei: *Mi a tagság elvárása az új elnökségtől? Erdészeti Lapok; Helyi Csoportok bemutatása; Szervezeti és szervezési kérdések.*

Az OEE Nógrád, Heves, Borsod régió titkári értekezletének állásfoglalása

A tagság elvárása az új elnökségtől, a tagságot foglalkoztató kérdések:

1. Egységes szakmai arculatot adjon a szakmának és fontos, hogy egységes véleményt tudjon képviselni, ne legyenek különféle nyilatkozatok; egységesen, szektorsemlegesen képviselje az Egyesület szakmai állásfoglalásait.
2. Kormányváltás után a szakmai irányító és tulajdonosi rendszer változtatásánál a véleményének érvényt tudjon szerezni.
3. A tagság igényli az egyesületi rendezvényeket.
4. Mi lesz az erdővel? Lesz-e több privatizáció? Sok erdőterület került privatizálásra és ezek közül 7-8 éve még mindig nagyon sok a kezeletlen erdő. Kinek lenne feladata megoldása, az FVM-é? Fel kell hívni az FVM és az ÁESZ figyelmét a kényszerkezelő kijelölésére. Az Egyesületnek szerepe kell legyen abban, hogy a jogszabályok egységes, szektorsemleges alkalmazását és végrehajtását szorgalmazza. Az állam miért nem tesz semmit annak érdekében, hogy védelmet biztosítson az új tulajdonosoknak a lopások hatósági megfékezésével?
5. Az új szervezetek, erdőbirtokosságok bevonása az egyesületi életbe.
6. Erdész emlékhelyek: a nyugdíjasokat foglalkoztatja, szeretnének részt venni a felújításban és később a gondozásban is. Ki és milyen módon finanszírozza ezeket?
7. A fiatal, kezdő szakmunkások munkát és helyet kell, hogy találjanak az erdészetben és az Egyesületben is. Ezen feladat erkölcsi részét mindenképpen az Egyesületnek kell felvállalnia.

Erdészeti Lapok:

Az egyesületi tagok számára a lap a legstabilabb kapcsolattartási lehetőség. A tagság igényli a színvonalas Erdészeti Lapok megjelenését.

Hirdetés: Csak szakmai jellegű hirdetések legyenek és számonként maximum 2-3 oldal terjedelemben.

Lapterjesztés: a jelenlegi egyéni postai terjesztés bevált, csak akkor érdemes a csoportos terjesztés gondolatával foglalkozni, ha az legalább 500 ezer Ft-os megtakarítást eredményez, mivel nő a kockázata annak, hogy nem jut el időben a tagokhoz az újság.

Tartalom: Sok színes, közérthető cikk kell és kevesebb tudományos, illetve külön tudományos lapszámot lehetne megjelentetni. A technikusként dolgozó tagtársakat érdeklő témák arányának növelése. Irodalmi művek, novellák, úti beszámolók megjelentetése. A szakmát érdeklő eseményekre előzetes, hathatós figyelemfelhívás (Erdők Hete, Madarak és Fák Napja stb.). Újonnan megjelenő szakirányú könyvek ismertetése azzal együtt, hogy hol, hogyan és mennyiért lehet beszerezni. Jó lenne sorozatokat indítani pl. az erdőbirtokosságokról. Mindenkit érintő kérdésekről, dolgokról vitát kell nyitni a lapban. A nyugdíjas tagokat érdekelné a „nagy öregek” életútja. Negyedévenként régiós oldalakat jelentessünk meg a lapokban: pl. márciusban az északi régió. Ezzel is ösztönözve az ott élőket az írásra.

Fontos, hogy több tagtársunk fogjon tollat és írjon az őt foglalkoztató témákról! Így színesedhet a lap leginkább! Fontos a helyi csoportok segítsége: az írni tudó és akaró tagok ösztöklése a cikkek megírására!

Taglétszám és egyesületi élet: A tagság igényli az egyesületi rendezvényeket, ez azonban csak akkor lehet színes, ha olyan intézményi háttérre van a csoportnak, amely szponzorálja a rendezvényeket. A taglétszámot a lehetőségek szerint növelni kell: első sorban a magánszférában elhelyezkedő volt tagok visszavételével és a szakirányú oktatási intézmények diákjainak és tanárainak bevonásával.

Egyesületi kitüntetések: A kitüntetések eszmei, erkölcsi értéke a legnagyobb, minden pénzdíjat mellőzni kellene, mert annyit nem tud adni az Egyesület, amennyi az erkölcsi értékkel fel tudná venni a versenyt. Aranygyűrű-adományozás lehetőségét meg kell vizsgálni a pénzjutalom helyett.

Bak Júlia
régio képviselő

Az OEE Baranya, Somogy, Tolna megyei régió HCS titkári értekezletének állásfoglalása

1. Az OEE szerepe, a taglétszám növelése:
 - az Egyesület a szakma egészét képviselje, régióktól és tulajdonviszonyoktól függetlenül;
 - fontos a magánérdőket kezelő szakemberek tagként történő fokozatos bevonása az OEE munkájába;
 - kívánatos, hogy a természetvédelemben és az oktatásban dolgozók (szakmabeliek és más szakmabeliek) számára nyitottak legyünk, a közvélemény és az ifjúság szemléletének formálásában munkájukra számítsunk.
2. Az Erdészeti Lapok jövője:
 - fontos összekötő kapocs a tagsággal;
 - az utóbbi években színvonala javult, ez fokozódjon;
 - vegyes jellege tovább erősödjön, szerkezete és fényképanyaga színesedjen;
 - a szakírók számát növelni szükséges, többet szóljon a technikusokhoz és technikusoktól!
 - vitacikk és ellenvélemény lehetőleg azonos lapszámban jelenjen meg;
 - a csak szakmai jellegű hirdetések a gazdaságosságot javítsák (esetleg betétként elhelyezve);
 - a lapterjesztés a HCS-on keresztül részben megoldható.
3. Elnökség–Helyi Csoport közti kapcsolattartás:
 - HCS titkárok részére összevont értekezlet min. évente, 2 napos időtartammal;
 - a régióban dolgozó HCS titkárok és a területi képviselő számára az egyes helyi szakmai rendezvények alkalmával tapasztalatcsere lehetőségét kell teremteni;
 - szakosztályok kihelyezett ülésének szervezésébe a HCS titkárt is bevonni, a rendezvényről a területi képviselőt értesíteni szükséges;
 - a területi képviselő a régióérdekek érvényesítése céljából éljen a gyors információátadás eszközeivel.
4. Alapítvány:
 - hozzuk létre az OEE szociálisan rászoruló tagjainak (családtagjainak) támogatására.
5. Egyesületi kitüntetések:
 - maradjon évente a három „Bedő Albert Emlékérem” és a három „Kaán Károly Emlékérem”;
 - a kitüntetéssel díj ne járjon, az erkölcsi elismerést maradandó tárgyi emlékekkel lehetne kiegészíteni.
6. Közönségkapcsolat:
 - az egyesületi arculat megtervezésébe, kialakításába hozzáértő külső szakembereket is be kell vonni;
 - az Erdők Hete rendezvényeit tartjuk meg, kihelyezett programokkal, a lehető legszélesebb sajtónyilvánossággal.
7. Tagnyilvántartás:
 - korszerű, számítógépes feldolgozásra alkalmas rendszert kell kialakítani;
 - ehhez új, egyszerűsített tagnyilvántartó lapot készíteni informatikus szakemberek bevonásával.

Bogdán József
területi képviselő

Győr-Sopron-Moson, Vas, Zala és Veszprém megye régio titkári értekezletének állásfoglalása

1. Az OEE minden tagja külön lenyomatként kapja meg az Alapszabályt és a kapcsolódó szabályzatokat.

2. Az erdészeti emlékhelyek katasztere 1998. szeptember 30-ig kerüljön beadásra az OEE központjába. Az Erdészettörténeti Szakosztály véleményezze, tegyen javaslatot írásos, illetve CD kiadványra.

3/a. Az Erdészeti Lapok kiadásának költségeit csökkenteni kell. A régió titkárai vállalták, hogy a lapok egy részét saját hatáskörben terítik. 1998. szeptember 15-ig a titkárok írásban tájékoztatják az elnökséget, név szerint kik kapják továbbra is postán a lapot és kik azok, akik a titkárokon keresztül jutnak hozzá.

b/ Az OEE taglétszámának összetételéhez és azok igényeihez igazodva rendszeresen jelenjen meg az erdésztechnikusokat közvetlenül érintő és érdeklő cikk. Hasonlóan a magánerdővel kapcsolatosan is. Egyértelmű igényként jelentkezik a lappal szemben, hogy az erdészeti arculatformálással, a tömegkommunikációval rendszeresen foglalkozzon írásaiban.

c/ Az Erdészeti Lapok ne legyen hirdetés lap, ha hirdetés jelenik meg, az a szakmához kapcsolódjon és összességében maximum 2-3 oldalnál nagyobb terjedelmű ne legyen.

d/ Javasoljuk egy-egy témát feldolgozó külön számok megjelenését, pl. erdészeti arculatformálásról (PR.).

e/ A szerző által leadott cikk módosítását a szerző a kiadás előtt ellenőrizhesse.

f/ A szerzői jogdíj emeli a lap kiadásának költségeit, ezért OEE-tag a cikk írásáért honoráriumot ne kapjon (ha szükséges, csak költségtérítést), külső szerzőkkel esetenkénti egyeztetés legyen az ellenszolgáltatást illetően.

4. A Bedő Albert és Kaán Károly díjak száma maradjon, a pénzbeni jutalom szűnjön meg, helyette aranygyűrű kerüljön kiadásra. A pénz értékállósága kérdéses, az aranygyűrű ékszer, mely örökölhető és az utódok hosszú ideig emlékezni fognak arra, aki kapta.

5. Az OEE tagságának meghatározó része erdésztechnikus. A létszám megtartása, illetve növelése érdekében kérjük az elnökséget, hogy forduljon felhívással a csoportok és szakosztályok felé, hogy programjaikba (szakosztályi rendezvények!) rendszeresen vonják be a technikusokat, hogy érezzék az OEE támogatását, szakmai ismeretek és emberi kapcsolataik bővítése terén is.

6. Erdőgazdálkodásunk elfogadtatásának fontos eleme a társadalommal és a társszakmákkal való szoros kapcsolattartás. Egyre többen és többen tesznek az ügy érdekében. A regionális titkári értekezlet támogatja – és ajánlja az OEE elnökségének –, hogy az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály által idén október 5-11. között megrendezendő második Erdők Hete programsorozat fő témája az erdészeti kommunikáció legyen.

7. Támogatja a szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása céljára alapítvány létrehozását.

*Ormos Balázs
régió képviselő*

Pest, Fejér, Komárom-Esztergom megye és Budapest regionális titkári értekezletének állásfoglalása

1. Az OEE taglétszámának növelése érdekében kapcsolattfelvett javasolunk szakirányú iskolákkal, egyéb oktatási intézményekkel, határterületen dolgozó szakemberekkel és a korábban tagként résztvevő – de időközben állásukat veszített – volt szövetkezeti erdészkollégákkal.

2. Az Egyesület Alapszabályát nem tartjuk szükségesnek minden taghoz eljuttatni, de a Helyi Csoportok titkárai rendelkezzenek több példánnyal. Kívánatos lenne, ha a módosítások és vitára okot adó paragrafusok megjelenének az Erdészeti Lapokban.

3. A Bedő Albert és Kaán Károly díjazottak számát ne bővítjük, de a vele járó pénz helyett maradandó értékű emléktárgyat (arany, ezüst, kerámia) javasolunk.

4. Az Erdészeti Lapok színvonalas, értékes kiadványává vált az Egyesületnek. Mindemellett a továbblépés érdekében az alábbiakat javasoljuk:

– még színesebb minőségű lap legyen;

– tudományos színvonal ne csökkenjen;
– kizárólag szakmai hirdetések jelenjenek meg benne, max. 2-3 oldal összterjedelemben;

– nyisson jobban a magánerdő-gazdálkodók felé és egy-egy jól működő magánbirtok kerüljön bemutatásra;

– az ÁESZ-nál többletpéldányok álljanak rendelkezésre a magánerdő-birtokosok számára;

– egy-egy témakörrel jelenjen meg különszám, illetve melléklet;

– adjon nagyobb teret más területen dolgozó szakemberek erdőről, erdőgazdálkodásról alkotott véleményének;

– az Egyesület derékhadát képező erdésztechnikusokat közelebbről érintő – nekik és róluk szóló – cikkek száma növekedjék.

A költségek csökkentése végett a Helyi Csoportok titkárai fölmérik szeptember 15-ig azon tagok számát, akiknek közvetlenül – postai költség nélkül – el tudják jutatni a lapot.

5. Az erdészcsaládok szociális helyzetének javítását szolgáló alapítvány létrehozását támogatjuk.

6. Az OEE vezetősége – lehetőségéhez mérten – tegyen meg mindent azért, hogy az állam a kincstári erdőgazdálkodás irányítását és tulajdonosi jogát csak egy állami szervvel keresztül gyakorolja.

*Balogh László
régió képviselő*

A Csongrád-Bács-Kiskun-Békés régió titkári értekezletének állásfoglalása

1. Magánerdők – OEE kapcsolat:

– első lépésként a magánerdőkkel foglalkozó erdészekre kell koncentrálni;

– rendezvényeink legyenek nyitottak;

– az Erdészeti Lapok jusson ki az Egyesületen kívülre is (terjesztés, tartalom).

2. Taglétszámépítés:

– célcsoportok: magánerdőt kezelő erdészek; nem szakmában dolgozó erdészek; szakmabeli diákságunk;

– az OEE által létrehozandó alapítvány támogassa szakmabeli diákságunk tagsági viszonyának megteremtését.

3. Az Erdészeti Lapok:

– általánosságban több hír, színesebb összeállítás, közérthető nyelv a tudomány kizárása nélkül;

– a technikusoknak is szóljon;

– a lap szólítson és szólaltasson meg külsősöket is;

– a magazin jelleg erősítése mellett biztosítson helyet a tudományos közéletnek is (akár mellékletként vagy periodikaként);

– régióink délkelet-alföldi hírcsokrot biztosít a lap számára;

– szükség van a laptulajdonos és a lapmenedzser feladatainak, jogainak és kötelezettségeinek szétválasztására és korrekt megfogalmazására (szerkesztőbizottság – főszerkesztő).

4. Helyi csoportok és a régióképviselő:

– a régióképviselőt ne csorbítsa a helyi csoportok önállóságát;

– a régióképviselőt feladata az információszerzés;

– a régióképviselőt biztosítsa hangsúlyozottabban a régióérdekek megjelenését az OEE vezetésében;

5. Az alföldi erdőgazdálkodás:

– nem engedhető meg, hogy az alföldi erdőgazdálkodást a szakma háttérbe szorítsa;

– az elnökség feladata, hogy az ez irányú félelmeket eloszlassa;

– az elnökség az alföldi erdőket illető kérdésekben csak az alföldi régiók képviselőivel egyetértésben hozhassa meg döntéseit.

6. A közönségkapcsolatok:

– Szükségesnek látszik a belső és külső PR-feladatok meghatározása és a tevékenység megtervezése.

7. Egyesületi díjak ügye:

– A Bedő- és a Kaán Károly-díjakhoz a kiegészítő jutalom pénz helyett értékálló aranygyűrű legyen.

*Puskás Lajos
régió képviselő*

Tájékoztató

Az OEE Hajdú, Szabolcs, Szolnok megyei régió titkári értekezletének állásfoglalása

Az OEE szerepe, egyesületi élet, taglétszám növelése:

– Jó irányú az elnökség törekvése, hogy a tagság véleményét kikérve alakítja ki munkájának vezérfonalát.

– Helyes, hogy az elnökség a szakma egészét kívánja képviselni, mert nagy igény jelentkezik a magánerdő-tulajdonosok részéről is.

– Fontos, hogy a közvélemény rendszeres tájékoztatása céljából, a társadalmi konszenzus megteremtése érdekében több publikáció jelenjen meg az erdőről és az erdőgazdálkodásról az elnökség döntése szerinti két országos napilapban.

– A taglétszám növelése az egyesületi élet színesebbé, vonzóvá tételével, nagyobb propagandával és bizonyos érdekképviselői elemek beépítésével érhető el.

– A létszámnövelés a magánerdőben dolgozó szakemberek bevonásával, a szakosztályok munkájához kapcsolódóan az oktatásban, a környezet- és természetvédelemben dolgozó nem erdész szakirányú végzettségűek bevonásával történhet.

– A helyi csoportok vezetőségét titkárhelytessé lenne célszerű bővíteni.

– A tagság földrajzi szétszórtsága miatt nagyobb szerepet kell biztosítani az ún. összekötőknek.

– A helyi csoportok rendelkezzenek olyan pénzeszközökkel, amelyekkel a helyi rendezvények, főként a terepi programok finanszírozhatóvá, ezáltal a helyi nagyobb erdőgazdálkodók támogatása esetlegessé válhatna.

Erdészeti Lapok:

– A megjelenési forma jó, de sok az elmélet, kevés a gyakorlati cikk. A szakosztályok munkáját ismertető több cikkre van szükség.

– Szűk az írógárda, ez meghatározza a cikkek tartalmát, a lap szerkesztésében így nem valósítható meg a színesebbé tétel, több hírfanyag megjelentetése.

– A HC's vezetőségének propagandát kell kifejteni a térség szakemberei között a szakmával összefüggően a gondokat és örömeiket bemutató cikkek írására.

– Kívánatos, hogy a nagyobb magánerdőket kezelő szervezetek (erdőbirtokosságok, szövetkezetek) bemutatásra kerüljenek.

– Az eltérő vélemények egy lapszámban kerüljenek közlésre.

– A korlátozott oldalszám miatt csak a szakmával összefüggő hirdetések jelenjenek meg, amelyek terjedelme ne haladja meg a 2-3 oldalt.

– A lapterjesztésben költségcsökkentést jelenthet az erdészeti szintű csomagküldés (ez részben már gyakorlat), de nem vállalható fel az államerdőszeten kívül dolgozók lapellátása (nyugdíjasok, magánerdőgazdák stb.).

– A lap és az egész erdészszakma nyíltabbá tétele érdekében kívánatos a rokonszakmák képviselőinek (biológus, természetvédő stb.) megszólaltatása.

Egyesületi kitérítések:

– Szükség lenne egy kitérítési szabályzatra, amelynek alapján a HC's és a döntéshozó is minősít.

– A kitérítéshez adományozott sértően csekély pénz helyett maradandó, egyedi kialakítású emléktárgyat (pl. aranygyűrűt) kapjon a kitérített.

Elnökség–régióképviselet-HCs kapcsolata:

– Fontos a kölcsönös és folyamatos tájékoztatás.

– A régió szintű titkári megbeszélést rendszeressé kell tenni.

– A régióképviselet nem csökkentheti a HC's önállóságát.

*Gábor Gusztáv
régió képviselő*

Az OEE Táj- és Környezetfejlesztési Szakosztálya 1998. október 14-én tartotta ülését az MTESZ székházában. Rendezvényüket – meghívásukat elfogadva – megtisztelte részvételével *Káldy József*, az OEE elnöke is. Az ülés bevezető előadását *Halász Tibor* irodavezető tartotta „A tájfejlesztés és az erdő immateriális értékelésének összefüggéseiről” címmel, amelyhez „Az erdőérték tájhasználati jelentősége” című referátumával csatlakozott *dr. Sipos András* c. egyetemi tanár.

Az előadottakhoz fűződő véleménycserében részt vettek: *dr. Tarján L.-né*, *dr. Csötönyi J.*, *dr. Sipos Árpád*, *Tarjányi A.*, *Köveskúti Gy.*, *Mohácsi D.*, *Izsó Mihály*, *dr. S. Nagy L.* és véleményeik alapján a következő érdemibb gondolatok kívánkoznak a szakmai közvélemény elé.

• Az erdő tájegységi szerepe (mivel a régiók, illetve vidék fejlesztésében jelentősége fokozódik) felértékelődött, ezért nagy jelentőségű *összetett értékrendjének* kifejezése, különösen közvetett szolgáltatásai tekintetében.

• Az előadásban vázolt – az üzemtervi adatokat is érvényesítő – módszer megfelelő alapot képez az erdővagyon és szolgáltatásai nemzetgazdasági, illetve ágazatközi arányának kifejezésére. A programmal, illetve pontozásos közvetítéssel az értékrend forintban is értékelhető.

• A véleménynyilvánítók javasolják az erdő szolgáltatási összetevőinek a címben szereplő „*immateriális*” szóhasználat helyett a magyarosabb és a többcélúságot – a talaj- és élőhelyvédelmi, szociális, üdülési, turisztikai stb. rendeltetését – jobban kifejező „*az erdő társadalmi szolgáltatásai*” fogalommal nevesíteni, amellyel pontosabbá és értelmezhetőbbé tehető.

• Az erdő faanyagának és társadalmi szolgáltatásainak együttes értéke megjelenítésével ágazati szerepe új megvilágításba kerül, mert jelentősen befolyásolja a tájegység használhatóságát, övezetbe sorolását, így az erdő egyszerre lehet a tájfejlesztésnek egyrészt célja, másrészt eszköze.

• Az elhangzottak és az üzemi felvételek kiértékelésének előzetes adatai meggyőző információt nyújtottak az értékelési módszer gyakorlati alkalmazhatóságáról, ezért a jelenlévők szükségesnek tartják azt minél szélesebb körben publikálni az OEE elnöksége útján is, amihez a véleménycserében részt vevő OEE elnöke segítőkészségét megelőlegezte.

Az ülés következő napirendjében *Káldy József* tájékoztatást adott az új elnökség alakulóban lévő elképzeléseiről, kérve a tagságot, hogy a döntéseiket megalapozó informálódást véleményeikkel segítsék. Kifejezésre juttatta, hogy a meghívását elfogadva azért vesz részt szívesen az Egyesület alapsejtjeinek munkájában, hogy közvetlenebbül szerezzen tapasztalatokat a stratégia és a munkamódszer továbbfejlesztéséhez. Meggyőződése, hogy az Egyesület adottságait szakmai súlyával arányosan a helyi csoportokra és a szakosztályokra támaszkodva akkor lehet érvényre juttatni, ha feltárjuk a közös érdekek és a munkamegosztás lehetőségeit. A kölcsönösség, illetve a fogalmak/dolgok egységes értelmezése képezheti a közös akarat, a hatékonyabb szolgálat alapját. Ehhez kell kihasználni a klubélet lehetőségeit (centrális székház megtalálásával) az információáramoltatás formáival, alkotó „műhelyek” feltételeivel stb.

A tájékoztatóban vázoltakhoz nyilvánított vélemények több ponton visszaigazolták a célkitűzés irányát elismerve az elnök személyes érdeklődését. Összegzésül rögzíthető, hogy az Egyesületet – tagságát és szerveit – az egyértelmű és jól körülhatárolt feladatokra irányulttan és nyitottsággal lehet a legjobban

működtetni. Megfelelő elismerés és őszinte kritikai stílus teremtheti meg azt a szolidáris légkört, ahol az értékek, illetve értékesek szakmai és etikai alapon érvényesülhetnek, elősegítendő a szakma ellentmondásmentes láttatását.

A rendezvény szellemiségét áthatotta a kölcsönös tájékoztató szakmai igényessége és az együttműködésre irányuló szándék, amelynek következtében a résztvevők mind ismeretekben, mind érzésekben gazdagodva távozhattak.

Dr. S. Nagy László

Felkérés a Közjóléti Szakosztály tagjaihoz!

Kedves Kolléga!

Mint ismeretes, szakosztályunk 1996-ban elhatározta a parkerdők és közjóléti létesítmények helyzetével, társadalmi és ökológiai jelentőségük értékelésével, a további feladatok áttekintésével kapcsolatos adatgyűjtés és elemzés elkészítését. Döntöttünk arról is, hogy az összefoglaló anyagot az érintett szervek és szervezetek mellett a társadalom széles rétegeivel is megismertetjük.

A munkát megalapozó felmérés a végéhez közeledik, terveink szerint az előzetes értékelő anyagot az év záró szakosztályülésre megvitatás céljából a szakosztálytagok kezébe kapják. Nagyon fontos, hogy ismerjük a kollégák helyi tapasztalatait, azok figyelembevételével tudjuk a végleges anyagot összeállítani.

A fenti célok megvalósítása céljából – az 1998. október 15-16-i, vértesi kihelyezett szakosztályülésünkön rögzítettek szerint – kérjük tisztelt kollégáinkat, hogy a parkerdőkkel és a közjóléti létesítményekkel kapcsolatban (elsősorban a következő kérdéscsoport figyelembevételével) osszák meg velünk véleményüket és tegyék meg javaslataikat. Úgy gondoljuk, mindig az adott helyen működő kollégák megfigyelései a legpontosabbak.

Működési (lakó-) területükön milyen létesítmények fenntartását, fejlesztését, melyek megszüntetését (lakossági igény, szemlélet- és igénybevitel-változás, az állományt ért károk, gazdáltság) tartják szükségesnek. A konkrét okokra kérünk utalást!

Nagy örömünkre valamennyi erdőgazdálkodó részvénytársaságtól és az ÁESZ Igazgatóságok többségétől megkaptuk (az előzetesen kiküldött kérdőívekre) a parkerdők és a közjóléti létesítmények adatait.

Fontos lenne, ha az előzőekben kért javaslatokat, értékeléseket, véleményeket mielőbb megismerhetnénk, kérjük, hogy legkésőbb 1998. november 10-ig küldjék meg részünkre.

(Dobó István vagy Baranyi Katalin 2025 Visegrád, Mátyás király u. 4. Fax: 06-26-398-247)

Dobó István
szakosztályvezető

Az OEE Kecskeméti Helyi Csoportja hagyományos őszi tanulmányútját október 9-10-én tartotta, ezúttal a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. területén.

A 40 fős csapat az első napot a Ravazdi Erdészetnél töltötte. Érkezésünk után dr. Magas László vezérigazgatótól rövid ismertetőt kaptunk a részvénytársaságról, majd Magyar Zoltán

erdészetvezető bemutatta a gazdag erdészeti gyűjteményt és tájékoztatót tartott az erdészet aktuális feladatairól.

A „könnyű ebéd” után az erdészet területét átszelő panorámaút mentén lelkes kísérőink a cseresekben folytatott állománygazdálkodás teljes keresztmetszetével megismertettek bennünket. Közben néhány szépen karbantartott emlék- és pihenőhely mellett volt időnk nosztalgizálni, közös gondjainkat, feladatainkat megvitatni.

A gyertyafényes, szabadtéri vacsora idejére Kocsis Mihály vezérigazgatóhelyettes tartott velünk, akivel többek között a természetközeli környezeti nevelés helyi tapasztalatairól beszélgettünk.

Győri szálláshelyünket „katonás” rendben foglaltuk el, néhányan pedig kimaradásra távoztak.

A szombat délelőttöt Pannonhalmán töltöttük, ahol helyi idegenvezetéssel az apátság látnivalóit tekintettük meg, azt követően pedig fakultatív program keretében ki-ki érdeklődése szerint a környék történelmi, botanikai és gasztronómiai nevezetességeit kereshette fel.

A búcsúebédet követően rövid győri városnézésen vettünk részt, ahol Greguss László, a helyi csoport titkára volt idegenvezetőnk.

A kellemes őszi hétfővégét valamennyi vendéglátónknak köszönjük.

A leírhatatlan szépségű naplementét követve a hazafelé vezető út alatt egyfolytában egy, az apátság falára kitett idézet motoszkált bennem: „A világ sokkal boldogabb lenne, ha a Tízparancsolatból csak kettőt is betartanánk. Bármelyik kettőt...”

Mikulási Béla

Szonett helyett

(Sziklai Oszkára emlékezem)

Mi ez a három éó? – És az örökkévalóság?
Ez csak röpke vizit, par avionos barátság.
Az pedig Te! – Nap-nap után fáradoztál,
Sopron előtt, Sopronig, Sziklai Oszkár.

És az útravalód, Hunnia ezrednyi zöldje,
Engem régen bezárt, Téged kísért messze földre.
Már ősz fejjel őrzöm Keszi Kis-szikláját,
S szellemed, mely újra itt járja a tájat.

Egy perc alatt kibukkant a ködből a múltunk.
Egy éó után lemosta a zápor az arcunk,
Kár, hogy a címünk és utunk is elmosódott.

Sopron nem sáros, hű az a város tehozzád!
Bár, mikor mentél, csak suttogott: Isten hozzád!
Most, hogy megtértél, így üdvözöl: Isten veled!

Budakeszi, 1998. szeptember 25.

Apatóczy István

Neked két hazát adott a végzeted... *In memoriam Sziklai Oszkár 1924-1998*

„Sziklai Oszkár aranydiplomás erdőmérnök, a Vancouveri Egyetem emeritus professzora, a Soproni Egyetem tiszteletbeli doktora Sopronban, 1998. szeptember 18-án, 74 éves korában váratlanul elhunyt.” Felfoghatatlan hír mindazok számára, akik a megelőző napokban az Egyetemen vagy Budapesten, az ERTI centenárius ünnepségén szellemi és testi ereje teljében találkoztak vele.

Sziklai Oszkár életpályájában, mint a tengervíz egy cseppjében a tenger, benne van a huszadik század keserű magyar tragikumai, végzettségűsége, de benne van az akaraterő és elszántság is, amely oly sok külföldre sodródott magyart kitüntet.

Répáshutai, több generációs erdészcsaládból született, 1924-ben. A világháborús években a soproni „Bánya- Kohó- és Erdőmérnöki Kar” hallgatója, 1946-ban szerez erdőmérnöki diplomát. Szakmai pályafutását a legendás Roth Gyula professzor mellett kezdi meg mint tanársegéd, majd 1947-49 között gyakornoki idejét tölti a szanyi erdőgazdálkodáson. 1949 és 1951 között az ERTI Budakeszi Kísérleti Telepének vezetője, majd visszakérül az Egyetemre, ahol az Erdőtelepítési Tanszék adjunktusává nevezik ki.

1956-ban, a tragikus soproni egyetemi exodus részeseként távozik Ausztriába. (A forradalmi napokról, a menekülésről, majd Kanadába kerüléséről a Soproni Műhely 1996 októberi száma közölt egy vele készült interjút.) Ismeretes, hogy az akkori kanadai miniszterelnök, Diefenbaker döntése alapján a soproni erdészszakosítottakat és -hallgatókat Kanada befogadta, és a Brit Columbiái Egyetemen, Vancouverben, önálló „Soproni Kart” alakíthattak, amely a magyar hallgatók végzésével szűnt meg 1959-ben. Sziklai Oszkárt a vancouveri egyetem saját állományába vette át. Az Erdőmérnöki Karon nevéhez fűződik az erdészeti genetikai oktatás megszervezése. A genetika mellett erdőtelepítést és maggazdálkodást is tanított. Kinevezett egyetemi tanárként 1971-től 1990-ben bekövetkezett nyugdíjba vonulásáig meghatározó egyénisége volt nemcsak a Karnak, hanem az egyetemi közéletnek is. 1982-85 között az Erdészettudományi Intézet vezetői teendőit is ellátta.

Szakmai-tudományos hagyatéka nem elhanyagolható. Munkásságát mintegy 30, Amerikában megjelent tanulmányban foglalta össze. Ezek többsége a duglászfenyő genetikájával és nemesítésével foglalkozik. Angol nyelvű tanulmányai mellett a magyar olvasó számára Tompa Károlyval közösen írt „Erdészeti növénynevelés” című könyvével alkotott maradandót, amely 1981-ben jelent meg a Mezőgazdasági Kiadó gondozásában, és a mai napig egyetemi kézikönyvként használatos. Érdekes adalék, hogy első publikációját ERTI kutatóként, Liszenkó fészkes ültetési módszeréről írta 1950-ben.

Kiváló megfigyelőképességének jó hasznát vette nemcsak sportvadászként, hanem a terepi munkában is. Évtizedeken keresztül foglalkozott duglászfenyő- és csavarttűjű fenyő-törzsfák szelektálásával. Egy alkalommal a Queen Charlotte-szigetek felett a repülőről pillantott meg egy különleges, aranylő tűjű lucfenyő őriást. A terepen felkereste és kiderült, hogy a haida indiánok szent fáját találta meg. A fáról oltványokat készített, ami végül is nagy szerencsének bizonyult, mert időközben a faállomány fakitermelésnek esett áldozatul.

Kutatási tevékenysége mellett azonban „Oscar” a gyakorlati embere is volt. Széles körű érdeklődése, közvetlensége a világ minden sarkában megnyitotta előtte a kapukat. A vezérigazgatótól az erdei munkásig mindenkivel megtalálta az emberi hangot, amelyet fanyar humora élvezetesen fűszerezett. A brit columbiái erdészeti vállalatoknál rendszeresen vállalt szakértői munkákat, de számos nemzetközi projektben is tevékenykedett, így Svédországban, Egyiptomban és a nyolcvanas években hosszabb ideig Kínában is.

Akkor, amikor egyesek azzal voltak elfoglalva, hogy lojalitásuknak minél fényesebb bizonyítékát szolgáltatassák új hazájukban, Sziklai Oszkár egy percre sem feledkezett meg otthon hagyott szüleitől, rokonairól, barátairól és kollégáiról és segítőtől, ahogy lehetett. Az elsők között látogatott haza, és már azt megelőzőleg is minden lehetőséget megragadott, hogy szakmai kapcsolatait a magyar erdészekkel fenntartsa, annak ellenére, hogy hazalátogatását a hivatalosság részéről még az amnesztia után is sokáig gyanúval fogadták, hazaárulónak tartották. Már 1961-ben létrehozott *Bánó István* közreműködésével egy duglászfenyő származási kísérletet Szombathelyen, a Kámoni Arborétumban, amelyet később további telepítések követtek. Ezek sorában az utolsók az 1994-ben létesített „Sziklai-duglászszos” a Bükkben, Mályinka községhatárban, valamint a Nyírerdő Rt.-vel együttműködésben elkezdett exóta fajahonosítási kísérletek. Még életében a Soproni Egyetemre és az Erdészeti Múzeumra hagyta könyveit, kéziratait és fotóit. folyóiratot fizetett elő az Egyetemi Könyvtárnak, ösztöndíjakat szerzett. A genetikából legjobban teljesítő erdőmérnök hallgatók számára pénzügyi támogatást ajánlott meg (ezt tréfásan „Oszkár-díjnak” kereszteltem el...).

A magyar erdészekkel, erdészettel fenntartott jó kapcsolatának tanúbizonyságai az általa szervezett, nagy sikerű OEE tanulmányutak Amerika nyugati partvidékein. Otthona számos „kóbor magyar” biztos réve volt. Alig akad olyan magyar erdész vagy faiparos, aki Vancouverben járva ne élvezte volna vendégzeretét. Vancouver szigetén fekvő nyaralója előtt magyar zászló lobog, amelyet kérésére az OEE küldöttségétől kapott.

Szerette és sokat emlegette családját, gyermekeit, akik közül három fia (István, Péter és László) még Magyarországon születtek, míg Zsuzsa leánya már kanadai állampolgárként látta meg a napvilágot. Szabadidejében szívesen barkácsolt alagsori „mégza-műhelyében”. Barátait olykor különböző famintákból ragasztott különleges konyhai vágódeszkával lepte meg, de szükség esetén még cipőjavításra is kapható volt.

Érzelmileg soha nem tudott elszakadni a magyar földtől, a magyar erdőtől. A sors kifürkészhetetlen akarata, hogy ez a gazdag életpálya ott ért hirtelen véget, ahol kezdetét vette: a soproni Alma Mater falai között. Végző nyughelyét azonban a család kívánsága szerint mégis választott hazájában, a Csendes-óceán partján találta meg.

Vancouverben ilyentéjt már a szürkés-kék tengerről felszálló ködben fürödnek a sziklás part toronymagas duglászfenyői, őriás tujái. A szitka lúcbobozát téli rejtekhelyükre hordják a csíkos bundájú mókások, a vadkacsák dél felé veszik útjukat. A közeli Parti Hegylánc ormait ellepte a hó...

Szeretett Oszkár barátunk és kollégánk, nyugodjál békében az Örök Vadászmezőkön!

Sziklai Oszkárt Vancouverben helyezték örök nyugalomra. A ravatalnál az U.B.C. részéről *Gene Namkoong* méltatásában kiemelte, hogy Sziklai Oszkár töretlen szakmai aktivitása példaértékű volt, mely széles nemzetközi visszhangra talált. 1986-ban ő volt az első nem kínai tagja Kína erdészeti egyesületének. Méltatta, hogy nyugdíjas kora ellenére is termékeny kapcsolatot tartott a külföldi erdészekkel, és a hazai szakminisztériummal, hogy halálával fontos híd szűnt meg.

Dr. Mátyás Csaba

□
Eltávozott barátira emlékszem

A napokban a diósgyőri temetőben pihenő szüleim nyughelyét kerestem fel. A sírok között járva a barátom, volt munkatársam nevét fedeztem fel az egyik sírkövön:

CSUGA JÁNOS
1923-1998

1992 áprilisában költöztem Miskolcra Vas megyébe. Azóta nem találkoztam az 1955-ben megismert baráttal.

1955 szeptemberében panasz érkezett az erdőgazdaság központjába, hogy Monyhán, a bodrogközi vasút melletti MÁV rakodón a leltározó bizottság tévesen vette fel a fakészletet. A központ engem bízott meg a panasz kivizsgálásával. A monyhái MÁV rakodó kezelője Csuga János volt. Az udvarias, jómodorú fiatalember készségesen állt a rendelkezésemre és segített az ellenőrzés végrehajtásában. Akkor még nem tudtam, hogy két évvel később közvetlen kollégák leszünk. Családi okok miatt kértem áthelyezésemet Révleányvárra az egyik erdészkerületbe. Így kerültem közvetlen munkakapcsolatba Csuga Jánossal. A kitermelt faanyagot a monyhái rakodóra szállítottam. Az igaz embert ekkor ismertem meg valójában. Aki dolgozott tő mellett tudja, hogy a dekára nem mért faválasztékok rakodóra történő szállításakor mennyiségi eltérések keletkeznek a legfigyelmesebb munka mellett is. Így jönnek létre az esetleges többletek vagy hiányok. A becsületes rakodókezelő nem él vissza a helyzetével és jelzi a tévedést; együttműködik a szállítóval. ezért minimálisra csökken a kitermelt és leszállított mennyiség közötti különbség. Csuga Jánosnak köszönhetem, hogy kerületvezető erdészként mindig el tudtam számolni a kitermelt készlettel.

A két erdőgazdaság (Kelet-bükki és Zemplén-hegységi) egyesítéskor felismerve szaktudását, Csuga Jánost a miskolci LÁDI fűrészüzembe helyezték művezetőnek. Majd a szorgalmas, a kiváló szakismeretekkel rendelkező erdész, aki levelező úton szerezte képesítését, az erdőgazdaság központjába került melléktermék-előadónak. Szorgalmával, agilitásával, rábeszélő készségével, mozgósító hatásával elérte, hogy a fellendült ágazat jelentős hasznot hozott az erdőgazdaságnak.

Munkáját többször ismerték el jutalmazással, kitüntetéssel. Hálásan emlékezem a révleányvári időkre, ahol az erdészeti kultúracsoporthoz rendezvényeinek rendezői és jegyárúsítói feladatát látta el a tőle megszokott lelkiismeretességgel.

Nyugdíjasként barkácsolással, faragással foglalkozott. Megövegyülve a háztartását vezette. Gyakran találkoztunk a miskolci Búza téri piacon bevásárlás közben.

Jánoskám, most már nem találkozhatunk többé, mert

„Lent a néma sír világa rejt magába már.

Álmodjál!

Lent a sírban álmodjál!

Fényes angyalok karján

csöndesen álmodjál.” (Dsida Jenő)

Isten veled!

Perenye, 1998. október 19.

Schalkház Lipót

Kató Pál
(1904-1998)

Továtűnő alakjától búcsúzva és egyéniségét magam elé idézve, a sokasodó emlékekből megkísérlem kiragadni azt, ami emberi jellemvonásból és magatartásból, sokoldalú szakmai

képzettségéből és gyakorlatból maradandóan mindnyájunk számára tanulságot szolgálhat.

A trianoni sors őt is nehéz próba elé állította és talán a nehézségek sorozata volt az, ami maradéktalanul kihozta belőle legjobb képességeit. Az első világháború vége Vácot érte mint diákot, és a csehek előrenyomulásakor röplapot szerkesztett és nyomtatott ki három diáktársával együtt, a magyar lakosságot ellenállásra buzdítva. Azt hiszem ez volt az első jele leleményességének és találékonyságának, amikor primitív eszközökkel száz példányban sokszorosítani tudott egy röpiratot.

Szülei ekkortájt a Csalóközben húzódtak meg és ő kezdett megismerkedni a kisebbségi sorssal. Erdőmérnöki oklevelét Sopronban szerezte meg, Prágában szolgált mint katonára, és édesapja szerény építési vállalkozásában, Érsekújváron kezdett először dolgozni. Édesapja betegsége, majd halála után, a nagy gazdasági válság tetőpontján kellett átvennie a vállalkozást, amikor nem vagy csak nagynehezen lehetett munkát szerezni. Tervezett és épített templomot, iskolát, istállót, szennyvíztisztítót és megtanulta a takarékos és olcsó építés minden csínját-bínját. Áldotta az erdőmérnöki diploma adta sokoldalú műszaki és biológiai ismereteket, amelyek lehetővé tették, hogy minden kérdést, amellyel szembe találta magát, meg tudjon oldani.

A bécsi döntés után a svájci érdekeltiségű Latorica Rt., az egykori Rákóczi, majd Schönborn tulajdon 120 000 hektáros erdőbirtokán lett az egész feltáró rendszer felelős vezetője. A Latorca folyó vízgyűjtőjén, Kárpátalja egyötödén elterülő hatalmas erdőbirtok feltáróhálózatának üdőere 100 km hosszú, 760 mm nyomtávú erdei vasút volt, évi 10 km vasútépítéssel; úsztatók, csúsztatók, azok kombinációi, drótkötélpálya, hidak, a magas hegységi erdőfeltárás minden fortélyára szükséges volt a megoldásukhoz. Tapasztalatból tudta, hogy a magas hegységben nem lehet csak műszaki megoldásokkal, pénzzel, erővel legyőzni a problémákat, mert gyakran kell segítségül hívni a geológiai, biológiai, földrajzi tapasztalatokat is. Például a Vereckei-szoros kijáratánál a Latorca egy meredek hegyoldal mellett folyt el, amelyik állandóan csúszott. Addig ezt a sablonos módon támfallal, szivárgókkal próbálták megállítani, sikertelenül; addig már igen sok pénzt költöttek rá. „Valahol itt egy vízzáró rétegnek kell lennie és egy szivárgó víznek, azért csúszik a hegyoldal. Először a vizet kell megfogni.” Igaza volt. Később egy talajfúróval megfúrva 2-3 m mélységben egy 40 cm vastag kaolinréteget találtak és afőlött egy alulról nem látható kis ingoványt; annak vize a kaolinrétegre jutva azt állandóan nedvesítette. Kárpátalja kanyargó, sebes vízű folyók szagattá hegyei között, szűk völgyekben, vízmosásos, csúszós terepen, változatos geológiai viszonyok között vált a legtapasztaltabb hegyvidéki vasútépítő erdőmérnöké.

A Latorica Rt.-nél széles hatáskörrel rendelkező vezetőként, már megmutakozott jelleme, emberi magatartása, fegyelmezettsége, szakmai tudása és vállalkozói szelleme minden pozitív vonása. Nyersen egyenes, őszinte ember volt, kertelés nélkül megmondta mindenkinek a szemébe a véleményét. Egyik legközvetlenebb munkatársa mondta nekem a halála után: „Szerette az embereket”. Azt hiszem, ha Pali bátyánk hallaná ezt, meghökkenve nézne ránk; került minden érzélgősséget, nem szavakkal, hanem tettekkel szerette az embereket, gondosan, pontosan intézte minden ügyüket. Egyszer egy szombat délután bérfizetéskor a munkásokat a hegyekből későn hozta le a kisvasút és a pénztáros azt mondta, lejárt a munkaideje, ő hazamegy. „Rendben van, elmehet, adja ide a munkások bérét, én megvárom őket, kifizetem a bérüket, de magának nem kell bejönnie hétfőn, mert el van bocsátva.”

Alapos ember volt. A bécsi döntés után Magyarországra visszakérülve megtanulta az összes építési szabványt, rende-

tet és ezen ismeretek birtokában kereste meg mindig a még megengedett legegyszerűbb és legolcsóbb megoldásokat.

Vérbeli vállalkozó volt, ezért szerették a vezetők; a fejében mindig a hozamok, költségek és műszaki megoldások latolgatása folyt, mindig legjobb megoldást keresve.

Amikor a magyar állam megvette a Latorica Rt. részvényeinek többségét, az új, magyar erdőigazgató szakszerű erdőgazdálkodást akart bevezetni az akkori teljesen extenzív gazdálkodás helyett. Ehhez azonban el kellett készíteni az egész vállalat feltárási programját, amihez Kató Páltól, a legtapasztaltabb erdőmérnökétől kért tanácsot. Ő megtalálta az erdőrendezésnél az egész birtok 1:25 000 léptékű térképeit és erdőleírását cseh nyelven – amit senki se értett és ezért nem is használt –, azt lefordította. Megszerezte a rétegvonalas térképet is és arra rárajzolta a tagokat. Előtte volt hol, mennyi fát kell feltárni. El lehetett készíteni egy – a gyors tájékoztatásra alkalmas – feltárási tervet, ami egyébként több erdőmérnök hosszabb munkáját igényelte volna.

Vérbeli természetkedvelő, vadász ember volt. Amikor meg egyezett a Latorica Rt. igazgatójával, a munkába állásakor azt mondta: „Elvállalom tíz évre a cég feltárási berendezéseinek kiépítését, de aztán az egész birtok vadászati felügyelője szeretnék lenni...”

A háború végén az utolsó sebesültszállító szerelvényrel jött le a Kárpátokból Munkácsra, ahol elképesztő fejetlenséget, kavarodást talált. Egy csoport munkaszolgálatos ácsorgott ott egy helyen, szakadó esőben, bőrig ázva, a szerencsétleneknek rongyokban a lábuk. Ő tudta, hogy hol volt a cég raktára, ahol a természetbeni járandóságot, bocskort, élelmiszert, ruhát tárolták, onnan felöltöztette őket; a raktárak sorsa ügyis a kifosztás volt.

A háború után, jóban-rosszban hű társával, feleségével Győrben kezdtek új életet; a Győri Erdőigazgatóság műszaki osztályának lett a vezetője. A változatos, sok leleményességet és műszaki tudást, de minimális irodai munkát igénylő munkastílusával nem tudta megszokni a tervezőgazdálkodás hozta hatalmasra duzzadt bürokráciát és nehézkességet, emellett az igazgatóságon jelentéktelen volt a műszaki feladat. Elfogadva a győri tervező vállalat ajánlatát, átment oda műszaki osztályvezetőnek. Itt mindjárt testére szabott munkát kapott, mert jött a mezőgazdaság átszervezése, majorok, istállók építése: 180 épületet kellett megtervezni és megépíteni 8 hónap alatt, hónapokig hajnaltól késő éjszakáig dolgozott egy mérnök kollégájával. A kivitelezők gyakran hamarabb voltak ott, mint ahogy helyszíneltek volna.

Egy időre nyakába varrták Sztálinváros építésének tervfőnökségét is. A terveket átnézve talált egy tanulmánytervet a partfal megerősítésére. Amikor átadta utódjának a terveket, a partfal megerősítésre külön felhívta a figyelmet, felvázolva a tervek hátlapjára a valószínű leszakadás ábráját. Nem csinálták meg a partfal megerősítést és a partfal pár év múlva leszakadt, mert a rabokkal, jöttment emberek tömegével épített sztálinvárosi vízvezeték- és csatornahálózat mindenütt eresztett és átáztatta a lösztalajt. Innen ment nyugdíjba, de még sokáig dolgozott a tervező intézetnél.

Amikor végleg felhagyott a munkával, átadta magát a horgászszenvedélyének. Vett magának egy motorcsónakot és délutánonként járta a Duna szigetvilágát, élvezte a természet szépségét, figyelte a halak mozgását. De megpihenni végleg még most sem tudott; közben tanulmányozta a vízrajzi viszonyokat, cikkeket, tanulmányokat írt a tervezett nagyszabású műszaki munkákról.

De nemcsak országos ügyekkel foglalkozott. Érdekeltek Győr városának problémái, ügyes-bajos dolgai, az embereket

bosszantó hibák, könnyen kijavítható hanyagságok; megjegyzéseit, javaslatait esetenként közzétette a helyi lapban is.

Tevékeny és hosszú élete utolsó pillanatáig jobbra, otthonosabbá, emberibbé akarta tenni az őt körülvevő világ azon kis részét, amelyben élt, dolgozott, alkotott.

Hiszem, hogy tanulságos életének egy-egy mozzanata eszébe fog jutni azoknak, akik ismerték vagy hallottak róla és indítást kapnak példájából, hogy egy-egy konkrét esetben – kézlegyintés helyett – az emberekért való cselekvést válasszák.

Ezekkel a gondolatokkal búcsúzom: Isten veled Pali bátyám. Nyugodjál békében.

Dr. Madas András

Witt Lajos erdőmérnök, az Ugodi Erdőgondnokság volt vezetője (1898-1994)

1898. május 30-án született Bátorkeszin (Esztergom megye, ma Szlovákia). 1925-ben szerzett erdőmérnöki oklevelet. 1926-tól dolgozott a Pápa-Ugodi Uradalomban a háború végéig. Az erdőszet területén erdőrendezési, vasúttervezési és erdőgondnokság-vezetői munkát végzett. Ő tervezte az iharkúti erdei vasútvonalat Mórcháztól kiindulva. 1930-tól az Ugodi Erdőgondnokság vezetője. Háború után a Győri Állami Erdőigazgatóságon erdőművelési előadó, majd 1951-ben Sopronban az ERTI Kísérleti Állomásának vezetője.

Munkái: A korszerű erdei maggazdálkodás bevezetése, magtermő állományok kijelölése az egész ország területén erdeifenyő és tölgyfafajokra. Emellett a Soproni Egyetemen meghívott előadóként vadgazdálkodástant oktatott és egy 480 oldalas jegyzetet készített.

1956 novemberében családjával külföldre távozott. 1957-től a kanadai Brit Columbiái Egyetem (U.B.C.) Zoológiai Intézete Gerinces Múzeumának kurátora 1972-ig, nyugdíjba vonulásáig.

A múzeum teljes anyagát tudományos rendszertan alapján összeállította és több ezer példánnyal gyarapította saját gyűjtésből és cserékkel. A csontváz-gyűjteményt két teljes bálnacsontváz preparálásával bővítette.

Nyugdíjba vonulásakor a „Gerinces múzeum örökös tiszteletbeli kurátora” címet kapta egy díszes kulcsomóval, mely szabad belépést biztosít a múzeum helyiségeibe és a laboratóriumokba.

1986-ban kapta gyémántdiplomáját.

Meghalt Vancouverben 1994. november 13-án.

Hamvait kívánságának megfelelően 1998. augusztus 28-án helyezték el az ugodi erdőben. A helyet a továbbiakban Witt-kilátónak fogjuk nevezni és az üzemi térképen jelölni.

Nyugodjék békében!

Sipos Péter
Ugodi Erdőszet

1998. október 1-től új OEE tagok

Mihályka Tibor (Kecskemét), Czuczor Tamásné (Sárospatak), Angeli Edig (Zalaegerszeg), Bertók Győző (Zalaegerszeg), Békési Judit (Zalaegerszeg), Hajba Zsuzsanna (Zalaegerszeg).

